

РЕЗЮМЕТА

**на научноизследователските трудове и публикации,
с които кандидатът доц. д-р Светла Драганова Цветкова
участва в конкурса за заемане на академична длъжност „професор“,
катедра „Икономика на транспорта и енергетиката“,
факултет „Икономика на инфраструктурата“ на УНСС,
професионално направление 3.8. Икономика,
научна специалност „Икономика и управление (управление на транспорта)“,
обнародван в ДВ, бр. 98 от 09.12.2022 г.
Публикациите не повтарят представените за придобиване на ОНС „доктор“
и за заемане на академична длъжност „доцент“**

ABSTRACTS

**of the research works and publications,
presented by the candidate Assoc. Prof. Dr. Svetla Draganova Tzvetkova
for her participation in the competition for acquiring
the academic position of “Professor”,
“Economics of Transport and Energy” department,
“Economics of Infrastructure” faculty, UNWE,
professional direction 3.8. Economics,
scientific specialty “Economics and Management (Management of Transport)”,
promulgated in Issue 98 of the State Gazette (SG), 09.12.2022.
The publications do not repeat the ones presented for acquiring the ESD of “Doctor”
and the academic position of “Associate Professor”.**

ХАБИЛИТАЦИОНЕН ТРУД – МОНОГРАФИЯ

Цветкова, С. Специфични особености в управлението на персонала в транспортното предприятие. София: ИК – УНСС, 2016, ISBN: 978-954-644-814-9.

Управлението на персонала в транспортните предприятия се отличава с редица специфики, които произтичат от естеството на транспортния процес и мястото му в системата на националното стопанство. Особеностите се проявяват главно в организацията на труда, условията на протичане на дейността и изискванията към подбора, подготовката и повишаването на квалификацията на кадрите. Производствено-стопанската дейност в транспорта усложнява значително процеса и той се превръща в един от основните и най-важни проблеми, свързани с управлението.

Ефективното управление на човешките ресурси е прието да се разглежда като основен резерв за повишаване на производствената дейност в транспортите предприятия. В тази връзка все по-голяма актуалност придобиват въпросите, свързани с развитието на кадровия мениджмънт.

Човешките ресурси в транспорта се отличават с разнообразна професионална и квалификационна структура, която се обуславя от характера на извършваните дейности – превозна, товаро-разтоварна, маневрена, ремонтна, приемане и таксуване на товари, обслужване на пътници и др. Това определя изискванията, на които трябва да отговарят кадрите, за всяка транспортна дейност, най-вече при планирането и организирането на процесите.

В монографията е защитена тезата, че особеностите на работните процеси в транспорта се проявяват във всички основни аспекти от управлението на персонала и степента на отчитането им определя ефективността на предприетите действия. Спецификите усложняват процеса и правят решенията още по-отговорни, затова трябва да се познават добре и да се вземат предвид при управлението на персонала в транспортните предприятия.

Разработването на теоретични и методически подходи за по-ефективно управление на персонала в транспортните предприятия изисква цялостно проучване на системата за ръководенето им. Това определя значимостта на този въпрос и актуалността на монографията. Целта на научната разработка е да се идентифицират спецификите на системата за управление на персонала в транспортните предприятия и на тази база да се предложат подходи за ефективно менажиране и развитие на персонала. Обект на изследване са транспортните предприятия, а предмет – системата за управление на кадрите в тях.

В началото на монографията са изложени теоретичните основи на системата за управление на персонала, които служат за последващо декомпозиране на предмета на изследването и опосредстват анализа и синтеза на теоретичния метод. Разгледани са производствените, административно-правните, икономическите, психологическите, социалните и политическите аспекти на менажирането.

Посочени са принципите на управление, спазването и прилагането на които предполага, че всички дейности, свързани с ръководенето на персонала в транспортните предприятия, трябва да се провеждат съгласувано, свързано и целенасочено. Подчертано е, че методологията в кадровото управление трябва да се базира на научен подход и да съблюдава спецификата на дейността. В разработката са разгледани и методите за управление на персонала, които също съвпадат с общите подходи за управление на човешките ресурси, с отчитане на особеностите при планиране и организиране на транспортния процес.

В разработката е анализирано и влиянието на спецификите на транспортната дейност върху производствено-икономическите, политическите, административно-правните, социалните и психологическите аспекти на системата за управление на персонала в тези предприятия.

В последната част на монографията са предложени управленски подходи и методически възможности за подобряване на кадровата структура в транспортните предприятия и по-ефективно управление и развитие на човешките ресурси.

Базовата теория и практическите похвати в управлението на персонала в транспортните предприятия се използват за учебните цели на специалност „Икономика на транспорта и енергетиката“, в дисциплините „Управление на персонала в транспорта“ и „Управление на човешките ресурси в транспорта“. Монографичният труд може да бъде от полза и на ръководителите за по-ефективно управление на кадрите.

Personnel management in transport enterprises is distinguished by a number of specificities that stem from the nature of the transport process and its place in the national economy system. The peculiarities are primarily manifested in the organization of the work, the conditions in which the activity is carried out, and the requirements for selecting, preparing and increasing personnel qualification. Production and economic activities in transport complicate the process considerably, turning it into one of the primary and most important problems associated with management.

It is accepted to examine the effective management of human resources as a primary reserve for increasing production activity in transport enterprises. In that regard, the issues involving the development of personnel management become increasingly topical.

Human resources in transport are distinguished by a varied professional and qualification structure which is determined by the nature of carried out activities – freights, loading and unloading, maneuvering, repairs, receiving and charging cargo, servicing passengers, etc. This determines the requirements that personnel members need to fulfill for each transport activity, especially when it comes to the planning and organization of processes.

The treatise defends the thesis that the peculiarities of work processes in transport are manifested in all fundamental aspects of personnel management, and the rate at which they are reported determines the effectiveness of the taken actions. The specificities complicate the process and make the decisions more responsible, hence why they have to not only be known well, they also have to be taken into account when it comes personnel management in transport enterprises.

The development of theoretical and methodological approaches for more effective personnel management in transport enterprises requires complete examination of their management system. This determines the significance of this issue, as well as the topicality of the treatise. The purpose of the scientific work is to identify the specificities of the personnel management system

in transport enterprises and propose approaches for effective personnel management and development on that basis. Transport enterprises are the object of research, and the system for managing their personnel is the subject of research.

The theoretical basics of the personnel management system, which serve for the subsequent decomposition of the subject of research and mediate the analysis and synthesis of the theoretical method, are outlined at the beginning of the treatise. The production, administrative and legal, economic, psychological, social and political aspects of management are examined.

The management principles, whose observation and implementation suggest that all activities associated with personnel management in transport enterprises need to be carried out in a coordinative, coherent and purposeful manner, are indicated. It is emphasized that the methodology in personnel management needs to be based on a scientific approach and abide by the specificity of the activity. The paper also examines the methods of personnel management which coincide with the universal approaches for management of human resources, by reporting peculiarities during the planning and organization of the transport process.

Additionally, the paper analyzes the influence that the specificities of the transport activity have on the production and economic, political, administrative and legal, social and psychological aspects of the personnel management system in these enterprises.

Management approaches and methodological possibilities for improving personnel structure in transport management, as well as managing and developing human resources more effectively are proposed in the final part of the treatise.

The base theory and practical techniques in personnel management in transport enterprises are used for the academic purposes of the “Economics of Transport and Energy” specialty in the “Personnel Management in Transport” and “Management of Human Resources in Transport” subjects. The treatise could also be beneficial to managers for more effective personnel management.

**Публикувани монографии,
които не са представени като основен хабилитационен труд**

Публикация 2/Монография

Цветкова, С. Анализ на градския пътнически транспорт на София и насоки за неговото развитие. София: ИК – УНСС, 2016, ISBN: 978-954-644-914-6.

През последните години в световен мащаб се наблюдава значително нарастване на градските пътнически превози. Насищане на големите населени места с автомобили

предизвиква редица трудности и отрицателни последици. Развитието на градския пътнически транспорт трябва да се базира на социални, екологични и търговски аспекти, свързани с устойчивата градска мобилност. През последните години в София се наблюдава негативна тенденция за намаляване търсенето на услуги, предлагани от обществения транспорт. От проведеното анкетно проучване през 2016 г. на територията на София става ясно, че гражданите предпочитат да използват личните си автомобили и смятат, че качеството на обществения транспорт е крайно незадоволително и се нуждае от съществени подобрения от гледна точка на продължителност, сигурност, безопасност и комфорт по време на пътуване.

Значимостта на този въпрос определя актуалността на монографичния труд, чиято цел е на база фактическото състояние на пътническия транспорт в София да се посочат ефективни мерки и подходи за подобряване на организацията на движение и качеството на транспортните услуги, в контекста на устойчивата градска мобилност.

В съответствие с поставената цел на научната разработка в началото ѝ е направена теоретична обосновка на ролята и мястото на пътнически транспорт за социално-икономическото развитие на града, след което са систематизирани факторите, които обуславят потребностите на населението от пътувания и формиране на градските пътникопотоци.

След това е направен анализ на динамиката на отделните видове обществен транспорт, както и оценка на маршрутната мрежа на София. Разкрити са ползите от прилагането на интелигентни транспортни системи в организацията и управлението на града.

На база на направените изследванията е обоснована необходимостта от подобряване на качеството на обществения транспорт и намаляване на вредното му въздействие върху околната среда.

В последната глава от монографията са очертани насоки, предложени са конкретни мерки и подходи за подобряване на организацията на движение и качеството на услугите, предлагани от обществения транспорт, в контекста на устойчивата градска мобилност.

The number of urban passenger freights has grown significantly on a global scale in recent years. The saturation of large populated areas with cars causes a number of difficulties and negative consequences. The development of urban passenger transport needs to be based on social, ecological and commercial aspects that involve sustainable urban mobility. A negative trend of drops in the demand for services provided by public transport has been observed in the city of Sofia in recent years. The questionnaire survey conducted within Sofia in 2016 makes it clear that citizens prefer to use their personal cars and believe that the quality of public transport is not only extremely unsatisfactory, it needs fundamental improvement in terms of travel duration, safety, security and comfort.

The significance of this question determines the topicality of the treatise whose purpose is to use the factual state of passenger transport in Sofia as a basis to indicate effective measures and approaches for improving traffic organization and the quality of transport services in the context of sustainable urban mobility.

In accordance with the set goal, the role and place of passenger transport in the socio-economic development of the city is theoretically substantiated at the beginning of the research paper. Subsequently, the factors that determine the population's travel needs and the formation of urban passenger flows are systematized.

This is followed by an analysis of the dynamics of the individual types of transport, as well as an evaluation of Sofia's route network. The benefits of implementing intelligent transport systems in the organization and management of the city are revealed.

The necessity to improve the quality of public transport and reduce its harmful impact on the environment is substantiated on the basis of the conducted studies.

The final chapter of the treatise outlines guidelines and proposes specific measures and approaches for improving traffic organization and the quality of the services that public transport provides in the context of sustainable urban mobility.

Публикация 3/Монография

Цветкова, С. Социална ефективност и качество на градския пътнически транспорт. София: ИК – УНСС, 2016, ISBN: 978-954-644-907-8.

Качеството на градските пътнически превози, както и тяхната силно изразена социална насоченост, поражда широк обществен отзвук през последните години и точно при провеждане на адекватни мероприятия за стабилизиране и подобряване на икономическите резултати от тяхната дейност. Всичко това определя необходимостта от обстойно научно изследване на целия кръг от проблеми, свързани с определяне на насоките за повишаване на социалната ефективност и подобряване качеството на пътническия транспорт в градовете.

Съвременните условия на функциониране и развитие на транспортните предприятия, предлагащи градски пътнически превози, налагат качеството като основно направление за повишаване на тяхната конкурентоспособност. Формирането на методически основи за оценка на качеството на градския пътнически транспорт е проблем, който изисква цялостно проучване. От гореизложеното следва, че е необходимо да се разработят теоретични и методически подходи за оценка на качеството на продуктите на пътническия градски транспорт въз основа на определени показатели в глобална среда. Значимостта на този въпрос определя актуалността на темата на научната разработка.

Обект на изследване в монографията са градските пътнически превози, извършавани с различни видове транспорт. Предмет на изследването е набор от теоретични и практически въпроси, свързани с повишаване на социалната ефективност и оценка на качеството на пътническите транспортни услуги. Целта на проучването е да се определят качествени показатели и да се разработи методика за оценка на качеството на предлаганите услуги от градския транспорт.

За постигане на поставената цел е обоснована логическата взаимна зависимост между социалната и икономическата ефективност на пътническия транспорт. Направена е подробна характеристика на основните показатели, определящи качеството на пътническите градски транспортни услуги, които от своя страна са база за измерване на социалната ефективност и степента на задоволяване на обществените потребности. Посочен е и е анализиран досегашният чуждестранен опит за измерване и оценка на показателите, определящи качеството на градския пътнически транспорт, като положителен фактор за повишаване на ефективността им. Разработена е методика за емпирично изследване на качеството на транспортните услуги и удовлетвореността на ползващите градския пътнически транспорт. Методиката е апробирана при проведено анкетно проучване на потребителското мнение относно качеството на предлаганите пътнически градски транспортни услуги на територията на София.

The quality of urban passenger freights, as well as their strongly pronounced social focus, has generated a wide response among the public in recent years, more specifically during the organization of adequate activities and events for stabilizing and improving the economic results of their activity. All of this determines the necessity for a thorough scientific research of the whole range of problems associated with determining the guidelines for increasing social effectiveness and improving the quality of passenger transport in cities.

The contemporary conditions in which the functioning and development of transport enterprises that provide urban passenger transport freights takes place emphasize quality as the main route for increasing their competitiveness. The formation of methodological foundations for evaluating the quality of urban passenger transport is a problem that requires thorough research. The aforementioned arguments lead to the conclusion that theoretical and methodological approaches for evaluating the quality of urban passenger transport products on the basis of certain indicators in a global environment need to be developed. The significance of this issue determines the topicality of the subject of the research paper.

Urban passenger freights carried out by various types of transport are the object of research in the treatise. The subject of research is a set of theoretical and practical questions associated with increasing social effectiveness and evaluating the quality of passenger transport

services. The purpose of the study is to determine qualitative indicators and develop methods for evaluating the quality of the services that urban transport provides.

In order to achieve the set goal, the logical interdependence between the social and economic effectiveness of passenger transport has been substantiated. A detailed characterization is provided for the primary indicators that determine the quality of urban passenger transport services which in turn serve as a basis for measuring social effectiveness and the degree of satisfying the public's needs. Additionally, existing foreign experience for measuring and evaluating indicators that determine the quality of urban passenger transport is indicated and analyzed as a positive factor for increasing their effectiveness. Methods for empirical research of the quality of transport services and the satisfaction of people who use urban passenger transport are developed and subsequently tested through a conducted questionnaire survey of consumers' opinions regarding the quality of urban passenger transport services provided within the city of Sofia.

Публикация 4/Колективна монография

Цветкова, С. и др. Диагностика на състоянието и насоки за развитие на обществения транспорт в град София в контекста на устойчива градска мобилност. – В: Устойчиво развитие, управление и планиране. Благоевград: УИ Неофит Рилски, 2018, с. 135 – 157, ISBN: 978-954-00-0181.

Увеличаването на населението на София през последните години доведе до ускорена динамика на движението и влошаване организацията на транспортната мрежа на града. Това е причината за задръствания по основните улици и булеварди в столицата, завишаване на допустимите норми на атмосферно и шумово замърсяване и много други отрицателни социални ефекти, като: влошена сигурност и безопасност на движението; голям брой пътно-транспортни инциденти, от които всеки трети завършва с фатален край. Както и по-голямата част от европейските столици, така и София е изправена пред предизвикателството от необходимостта за подобряване на качеството на въздуха чрез намаляване на вредните емисии от функционирането на пътническия транспорт, което е необходимо условие за гарантиране на устойчивата градска мобилност. За целта трябва да са подобри качеството и социалната ефективност на обществения транспорт, като се предприемат спешни мерки, свързани с подмяната на остарелия и отдавна амортизиран подвижен състав на надземния обществен транспорт, намаляването на трафика по основните артерии на столицата, повишаването на безопасността и сигурността на движението и като цяло същественото подобряване на цялостната градска инфраструктура.

На базата на направената диагностика на мобилната ситуация и състоянието на отделните видове обществен транспорт в София разработката обосновава необходимостта от съществени подобрения и посочва конкретни мерки за бъдещото развитие на обществения транспорт в контекста на устойчивата градска мобилност.

In recent years the growing population of the city of Sofia has accelerated traffic dynamics and exacerbated the organization of the city's transport network. This has resulted in traffic jams on the main streets and boulevards in the capital, exceeded permissible norms of atmospheric and noise pollution, as well as a multitude of other negative social effects such as: drops in traffic safety and security; a large number of traffic accidents, with every third one having a fatal outcome. Like the majority of European capitals, Sofia also faces the challenge of improving the quality of the air by reducing the amount of harmful emissions that result from the functioning of passenger transport, which is a necessary condition for guaranteeing sustainable urban mobility. To that end, the quality and social effectiveness of public transport need to be improved through the adoption of urgent measures that involve replacing the obsolete and long-depreciated rolling stock of ground public transport, reducing traffic along the capital's main thoroughfares, increasing traffic safety and security, and fundamentally improving the urban infrastructure as a whole.

Based on the conducted diagnosis of the mobile situation and the state of the individual types of public transport in Sofia, the paper substantiates the necessity for fundamental improvements and indicates specific measures for the future development of public transport in the context of sustainable urban mobility.

Публикация 5/Студия

Tzvetkova, S. Marketing approaches for increasing the competitiveness of air transport. – В: Научни трудове. Том 3, София: ИК – УНСС, 2018, с. 165 – 189, ISSN (print): 0861-9344, ISSN (online): 2534-8957.

Анализ на маркетинговите подходи за повишаване конкурентоспособността на авиокомпаниите на транспортния пазар

През последните години, за да отговорят на нуждите на своите клиентите, които стават все по-добре информирани и взискателни, авиокомпаниите насочиха усилията си към развитие на преките продажби, създадоха програми за поощряване на често пътуващите пътници, сформираха алианси и използваха множество други мерки в посока разширяване на пазарния дял. В същото време динамиката и конкуренцията на световния

въздушен пазар наложиха развитието на нови подходи към решаването на задачите, стоящи пред тях по отношение на маркетинга.

Актуалността на изложената проблематика е в основата на мотивацията за избора на темата на студията, чиято цел е да се анализират маркетинговите подходи за повишаване конкурентоспособността на авиокомпаниите, използвайки примера на националния превозвач на ОАЕ – „Етихад Еървейз“. При разработването ѝ е използвана научна литература в областта на маркетинга, с фокус върху маркетинга на авиокомпаниите, както и документи, статистически и счетоводни данни, свързани с дейността на „Етихад Еървейз“.

Изводът от научната разработка е, че интернет, глобализацията и ожесточената конкуренция в този сектор принуждават авиопревозвачите да премислят маркетинговите си стратегии и операции, за да запазят пазарните си позиции при безпрецедентните промени в икономиката.

The marketing criteria of consumers in air transport have increased significantly in recent years – consumers have become more informed and harder to please. In order to properly respond to this challenge, air companies have focused their efforts on developing direct sales, created programs for encouraging frequently travelling passengers, formed alliances and used a multitude of other measures towards expanding market shares, reducing expenses, etc. At the same time, the dynamic and competition on the global air market have necessitated the development and implementation of new approaches in solving the goals that air companies face in terms of marketing.

The topicality of the problem is the basis for the motivation behind the choice of topic for this paper, whose purpose is to analyse marketing approaches for increasing the competitiveness of air companies according to the example of the UAE's national carrier – Etihad Airways.

On the basis of an analysis of scientific literature in the field of marketing, as well as statistic and accounting documents related to the air company's activity, it has been concluded that Internet relations, globalization, the dynamic of the transport market and the unprecedented changes in economy have forced air companies to reconsider their market strategies and marketing approaches in order to improve their competitiveness.

Публикация 6/Учебник

Първанов, Хр. и С. Цветкова. Управление на транспорта и енергетиката. София: ИК – УНСС, 2017, ISBN: 978-619-232-020-1.

Рецензенти: проф. д-р Виолета Бакалова, доц. д-р Борислав Арнаудов.

Общ брой страници: 174, авторско участие: 135 страници (8 коли).

Пазарният успех и конкурентоспособността на фирмите от транспортния и енергийния сектор до голяма степен зависят от равнището на професионалната квалификация и компетентност на своите ръководители, които формулират целите, организират трудовата дейност и ефективното функциониране на предприятието. Управлението е основен ресурс за развитие на производителните сили и в него се концентрира световният опит за успешно развитие на дружествата, ориентирани към печалба. Това важи и за всички структури на транспортния сектор.

Учебникът „Управление на транспорта и енергетиката“ цели да запознае студентите от специалност „Икономика на транспорта и енергетиката“, както и всички транспортни мениджъри, със спецификата в управлението и организацията на производствените процеси в транспортните и енергийните предприятия, както и със способите, с които ръководителите могат да си служат, за да мотивират своите служители към по-висока продуктивност в изпълнение на поставените задачи.

Съдържанието на учебника е структурирано в три глави: „Въведение в управлението на транспорта и енергетиката“, „Управление на транспорта“ и „Управление на енергетиката“.

Първата глава с автор доц. д-р Светла Цветкова е озаглавена: „Въведение в управлението на транспорта и енергетиката“. В главата са засегнати следните въпроси (с. 7 – 72):

- ✓ Теоретични аспекти на управленската дейност в транспортните и енергийните предприятия.
- ✓ Фактори от обкръжаващата среда, влияещи върху управлението на транспортните и енергийните предприятия.
- ✓ Основни функции на мениджъра.
- ✓ Управление на персонала и организация на трудовата дейност в транспорта и енергетиката.
- ✓ Роля на мениджъра в управлението на персонала в транспортните и енергийните предприятия.
- ✓ Възникване на конфликтни ситуации в предприятията от транспортния и енергийния сектор и тяхното разрешаване.

Втората глава също е разработена от доц. д-р Светла Цветкова, като в нея фокусът е насочен към управлението в транспорта. Разглеждат се три основни аспекта от управленската дейност в транспортните предприятия (с. 72 – 143):

- ✓ Управление на иновационната дейност в транспорта.
- ✓ Управление на риска в транспорта.
- ✓ Управление на екологията в транспорта.

The market success and competitiveness of companies from the transport and energy sectors largely depend on the level of the professional knowledge and competence of their managers. The latter formulate the goals and organize the work activity and the effective functioning of enterprises. Modern management needs to be introduced in all structures of the transport sector so that management thinking can be formed on all levels. Management is a fundamental resource for developing productive forces – the global experience for successful development of profit-oriented enterprises is concentrated in it.

The “Management of Transport and Energy” textbook aims to familiarize students who study the “Economics of Transport and Energy” specialty, as well as all transport managers, with the specificity in the management and organization of production processes in transport and energy enterprises, as well as the methods through which managers could motivate their employees to increase their productivity when carrying out the set objectives.

The contents of the textbook are structured in three chapters: “Introduction to the Management of Transport and Energy”, “Management of Transport” and “Management of Energy”.

Assoc. Prof. Dr. Svetla Tzvetkova is the author of the first chapter which is titled “Introduction to the Management of Transport and Energy”. The chapter touches upon the following issues (pp. 7-72):

- ✓ Theoretical aspects of management activity in transport and energy enterprises;
- ✓ Factors from the surrounding environment that influence the management of transport and energy enterprises;
- ✓ General functions of managers;
- ✓ Staff management and organization of work activity in transport and energy;
- ✓ The role of managers in staff management in transport and energy enterprises;
- ✓ Occurrence of conflict situations in enterprises from the transport and energy sectors and means of solving them.

The second chapter, also developed by Assoc. Prof. Dr. Svetla Tzvetkova, focuses on “Management in Transport”. It examines three fundamental aspects of management activity in

transport enterprises (pp. 72-143):

- ✓ “Management of innovation activity in transport”;
- ✓ “Management of risk in transport”;
- ✓ “Management of ecology in transport”.

Публикация 7/Учебник

Първанов, Хр. и С. Цветкова. Маркетинг на транспорта и енергетиката. София: ИК – УНСС, 2017, ISBN: 978-619-232-029-4.

Рецензенти: проф. д-р Виолета Мутафчиева, доц. д-р Борислав Арnaudов.

Общ брой страници: 175, авторско участие: 139 страници (8 коли).

Успешният маркетинг изисква както задълбочени познания за клиентите, конкурентите и контрагентите на предприятието, така и умения, за да се реализират възможностите на организацията така, че да бъде в състояние да предостави качествени и рентабилни услуги. Така дефиниран, маркетингът е една широкообхватна общоуправленска отговорност, а не само функция, делегирана на специалист. Всеки с професионални интереси, свързани с определянето и изпълнението на стратегиите на едно предприятие, независимо от неговия размер, се нуждае от маркетингови познания и умения. Този учебник осигурява основите, върху които да започне изграждането на необходимите знания, приложими в огромното многообразие от ситуации, които възникват в процеса на управление и развитие на транспортните и енергийните предприятия.

Учебникът е структуриран съобразно учебната програма на студентите в бакалавърска степен на обучение към катедра „Икономика на транспорта и енергетиката“, но може да се използва и от специалисти от транспортните предприятия и фирми, както и от всички, които проявяват интерес към разглежданата проблематика. Той се състои от три основни глави – „Въведение в маркетинга на транспорта и енергетиката“; „Маркетинг на транспорта“ и „Маркетинг на енергетиката“.

Участието на доц. д-р Светла Драганова Цветкова при написването на учебника е следното: предговор, първа глава „Въведение в маркетинга на транспорта и енергетиката“, втора глава – „Маркетинг на транспорта“, т. 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10 и заключение.

Първа глава – „Въведение в маркетинга на транспорта и енергетиката“ (с. 7 – 39), включва следните точки:

- ✓ Същност и роля на маркетинга.
- ✓ Особености на транспортния маркетинг.
- ✓ Особености на енергийния маркетинг.

Фокусът във втора глава е насочен изцяло към маркетинга на транспорта (с. 39 – 144) и разглежда следните теми:

- ✓ Принципи и направления на транспортния маркетинг.
- ✓ Маркетингови проучвания.
- ✓ Разработване на маркетингова стратегия на транспортното предприятие.
- ✓ Жизнен цикъл на транспортната услуга.
- ✓ Комуникационна политика на транспортната фирма.
- ✓ Разработване на тарифна политика на транспортното предприятие.
- ✓ Формиране на търсенето на товари и пътнически транспортни услуги.
- ✓ Място на логистиката в маркетинга на транспортното предприятие.
- ✓ Управление на транспортния маркетинг.
- ✓ Маркетингови критерии при избора на транспортна услуга от потребителите.

Successful marketing requires in-depth knowledge about the enterprise's clients, competitors and contractors, as well as significant skills to realize the organization's capabilities so that high-quality and profitable services can be provided to the clients. According to this definition, marketing is a wide-ranging general management responsibility, and not just a function delegated to a specialist. Anyone with professional interests involving the definition and execution of an enterprise's strategies, regardless of its size, needs marketing knowledge and skills. As such, this textbook provides the basics for developing the necessary marketing skills and knowledge which are applicable in the wide variety of situations that arise in the process of managing and developing transport and energy enterprises.

The textbook is structured in accordance with the syllabus of students applying for a Bachelor's degree at the "Economics of Transport and Energy" department, but it can also be used by specialists from transport enterprises and companies, as well as anyone interested in the examined subject matter. It is comprised of three main chapters – "Introduction to Marketing of Transport and Energy"; "Marketing of Transport"; and "Marketing of Energy".

Assoc. Prof. Dr. Svetla Draganova Tzvetkova has made the following contributions to the writing of the textbook: foreword, Chapter One – "Introduction to Marketing of Transport and Energy", Chapter Two – "Marketing of Transport", points 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10 and conclusion.

The contents of Chapter One – "Introduction to Marketing of Transport and Energy" (pp. 7-39), include the following points:

- ✓ The nature and role of marketing;
- ✓ Peculiarities of transport marketing;

- ✓ Peculiarities of energy marketing.

Chapter Two is entirely focused on “Marketing of Transport” (pp. 39-144) and examines the following topics:

- ✓ Principles and guidelines of transport marketing;
- ✓ Marketing studies;
- ✓ Developing the marketing strategy of transport enterprises;
- ✓ Life cycle of transport services;
- ✓ Communication policies of transport companies;
- ✓ Developing the tariff policies of transport enterprises;
- ✓ Forming the demand for freights and passenger transport services;
- ✓ The place of logistics in the marketing of transport enterprises;
- ✓ Management of transport marketing;
- ✓ Marketing criteria through which consumers choose transport services.

Публикация 8/Учебник

Евгени, В., С. Цветкова и И. Гътовски. Управление на иновациите в транспорта. София: ИК – УНСС, 2016, ISBN: 978-954-644-929-0.

Рецензенти: проф. д-р Виолета Бакалова, доц. д-р Цветан Цветков.

Общ брой страници: 264, авторско участие: 107 страници (7 коли).

Учебникът разглежда основни аспекти от същността, възникването и развитието на иновационната и предприемаческата дейност в сферата на транспортното производство. Той поставя акцент върху тяхната взаимна зависимост и ключовото място, което заемат в бъдещото развитие на транспортния сектор и успеха на предприятията.

Учебникът е предназначен да изпълни образователните си цели пред студентите от катедра „Икономика на транспорта и енергетиката“ и в същото време да помогне на много предприемачи и млади хора с иновативни идеи да намерят по-сигурен компас за ориентация в сложния и твърде динамичен транспортен пазар, както и да се справят успешно с множеството проблеми и рискове, съпътстващи тази дейност.

Приносът на доц. д-р Светла Цветкова за написването на този учебник е следният:

Самостоятелно разработване на първа глава: „Същност, възникване и видове иновации“ (с. 11 – 20).

Самостоятелно разработване на седма глава: „Стимулиране развитието на иновационната дейност в транспорта“ (с. 116 – 133).

Самостоятелно разработване на осма глава: „Иновации и предприемачество“ (с. 133 – 152).

Самостоятелно разработване на девета глава: „Роля на иновативното мислене и предприемачеството за развитие на икономиката“ (с. 152 – 159).

Самостоятелно разработване на десета глава: „Различни аспекти от околната среда, влияещи върху развитието на иновациите и предприемачеството“ (с. 159 – 175).

Самостоятелно разработване на единадесета глава: „Регулиране на предприемаческата и иновативната дейност в транспортния сектор“ (с. 175 – 185).

Самостоятелно разработване на тринадесета глава: „Социално-икономическа роля на иновациите и предприемачеството“ (с. 220 – 236).

Самостоятелно разработване на четиринадесета глава: „Роля на съвременната наука за развитието на иновационната и предприемаческата дейност в транспорта“ (с. 236 – 247).

Самостоятелно разработване на петнадесета глава: „Насоки за бъдещо развитие на Европейския транспорт“ (с. 247 – 257).

The textbook examines fundamental aspects of the nature, emergence and development of innovation and entrepreneurial activities in the field of transport production. It emphasizes their interdependence and the key place they hold in the future development of the transport sector on one hand, and their contribution to the success of enterprises on the other hand. The rapid technical and technological updates, the development of new production facilities and the creation of more competitive transport services are based primarily on innovation activity and scientific and technical progress. Therefore, despite the risk it carries with it, innovation is a driving force in business development. Entrepreneurship is at the heart of public development – it carries fundamental values, the most important of which are: work attitude, time spent, social justice, social responsibility, payment of taxes, fulfillment of contractual obligations, etc. Innovation is the specific tool of entrepreneurs and a means through which they make use of change as an opportunity in certain businesses or services. Entrepreneurs need to purposefully seek sources of change and their symptoms which reveal possibilities for successful innovation. They should know and implement the principles of innovation activity. The present textbook is designed to educate students from the “Economics of Transport and Energy” department while simultaneously helping many entrepreneurs and young people with innovative ideas find a more reliable compass for orientation in the complicated and quite dynamic transport market, as well as successfully deal with the multitude of problems and risks that accompany innovation and entrepreneurial activities.

Assoc. Prof. Dr. Svetla Tzvetkova has made the following contributions to the writing of this textbook:

Independently developing Chapter One: “The Nature, Emergence and Types of Innovations” (pp. 11-20);

Independently developing Chapter Seven: “Stimulating the Development of Innovation Activities in Transport” (pp. 116-133);

Independently developing Chapter Eight: “Innovations and Entrepreneurship” (pp. 133-152);

Independently developing Chapter Nine: “The Role of Innovative Thinking and Entrepreneurship in the Development of Economy” (pp. 152-159);

Independently developing Chapter Ten: “Various Aspects of the Surrounding Environment That Influence the Development of Innovations and Entrepreneurship” (pp. 159-175);

Independently developing Chapter Eleven: “Regulating Entrepreneurial and Innovative Activities in the Transport Sector” (pp. 175-185);

Independently developing Chapter Thirteen: “The Socio-Economic Role of Innovations and Entrepreneurship” (pp. 220-236);

Independently developing Chapter Fourteen: “The Role of Modern Science for the Development of Innovation and Entrepreneurial Activities in Transport” (pp. 236-247);

Independently developing Chapter Fifteen: “Guidelines for the Future Development of European Transport” (pp. 247-257).

Статии и доклади, публикувани в научни издания, реферирани и индексирани в световноизвестни бази данни с научна информация

Публикация 9/Статия

Tzvetkova, S. Increasing the social effectiveness of public transport in the city of Sofia. International Journal for Quality Research, 2020, 14(1), pp. 79 – 92, DOI: 10.24874/IJQR14.01-06, ISSN: 1800-6450, Scopus.

Повишаване на социалната ефективност и качеството на общественя транспорт в град София

Постоянно нарастващото население и повишаването на трафика в София доведоха до задръствания по главните улици и булеварди и превишаване на допустимите норми на атмосферно и шумово замърсяване, както и множество други негативни социални ефекти. За съжаление, все още голяма част от жителите на града предпочитат да се движат с личните си автомобили и смятат, че градският транспорт не предлага качествени транспортни услуги и се нуждае от съществено подобряване – това е потвърдено от

анкетно проучване, относно състоянието и качеството на градския пътнически транспорт в столицата. Основната цел на разработката е да предложи ефективни мерки за подобряване на качеството на предлаганите транспортни услуги, което от своя страна повишава и социалната ефективност на обществения транспорт. Първо са изложени най-значимите проблеми и предизвикателства, стоящи пред развитието на обществения транспорт в София, след което е представена логиката на връзката между качеството и социалната ефективност на градския пътнически транспорт, като са систематизирани методологическите въпроси, свързани с неговото измерване. Направени са анализи на динамиката на обществения транспорт в столицата, замърсяването на околната среда с вредни емисии и шумовото замърсяване. На база направеното изследване са изведени следните изводи:

- ✓ Общественият транспорт в София предлага транспортни услуги с крайно незадоволително качество.
- ✓ Функционирането на обществения транспорт в столицата е довело до превишаване на допустимите норми на замърсяване на околната среда с вредни емисии (въглероден диоксид и фини прахови частици), като най-голям процент от това негативно влияние има автобусният пътнически транспорт.
- ✓ Превишени са допустимите норми на шумово замърсяване вследствие на функционирането на обществения транспорт в София.

В последната част на статията, в резултат на формулираните изводи, са предложени конкретни мерки за подобряване на качеството на предлаганата транспортна услуга и намаляване на вредното въздействие на обществения транспорт върху градската среда.

В заключението са очертани основните насоки за бъдещото развитие, в контекста на устойчива градска мобилност.

The ever-growing population and increase in traffic flow in the city of Sofia have led to traffic jams on the main streets and boulevards in the capital, exceeded limits of atmospheric pollution and noise pollution, as well as a multitude of other negative social effects. Unfortunately, a large portion of the city's residents still prefer to use their personal cars to travel, as they believe that urban transport does not offer quality transport services and needs considerable improvement – a sentiment that has been confirmed by a questionnaire survey regarding the state and quality of urban passenger transport in the capital. All of this substantiates the topicality of the present paper whose main purpose is to offer effective measures for improving the quality of the provided transport services, which in turn increases the social effectiveness of public transport as well. To that end, the article first and foremost outlines the most significant problems and challenges that the development of public transport in the city of

Sofia faces. Secondly, the logic of the connection between the quality and the social effectiveness of urban passenger transport is presented, and the methodological questions regarding its measuring are systematized. After that, the dynamics of public transport in the capital and the pollution of the environment with harmful emissions and noise pollution have been analyzed. The following inferences have been made on the basis of the conducted research:

- ✓ The quality of the transport services that public transport in the city of Sofia provides is extremely unsatisfactory;
- ✓ The limits of environmental pollution with harmful emissions (carbon dioxide and fine particulate matter) have been exceeded as a result of the functioning of public transport in the capital. Bus passenger transport is responsible for the largest percentage of this negative influence;
- ✓ The limits of noise pollution have been exceeded as a result of the functioning of public transport in the capital.

As a result of the formulated inferences involving the functioning of public transport in the capital, the final part of the article offers specific measures for reducing the harmful influence of public transport on the urban environment and improving the quality of public transport in the city of Sofia. The main guidelines for its future development, in the context of sustainable urban mobility, are outlined in the conclusion.

Публикация 10/Статия

Tzvetkova, S. The Effect of COVID-19 on Land Transport Within the European Union and Guidelines for its Stable Development. – European Journal of Sustainable Development, 2021, 10(4), pp. 20 – 32, (<https://ecsdev.org/ojs/index.php/ejsd/article/view/1256>).

Ефектът COVID-19 върху сухопътния транспорт в рамките на Европейския съюз и насоки за устойчивото му развитие

Избухването на пандемията от COVID-19 в началото на 2020 г. доведе до сериозни негативни последици на мобилността в Европа. Превозите със сухопътен пътнически и товарен транспорт бяха значително намалени поради наложените рестрикции и предприетите мерки за ограничаване на разпространението на заразата в отделните държави. Този вид услуги бяха силно засегнати не само заради забраните и намаленото им търсене, но и от цялостния икономически спад. Докато превозите с автомобилен транспорт значително намаляха, железопътният, който също претърпя значителни щети, не спря да работи, доказвайки своята устойчивост. Значимостта на проблемите, свързани с негативните ефекти от кризата, предизвикана от пандемията от COVID-19, определя разработката като навременна и актуална.

В началото на статията е посочено ключовото място и ролята на транспортната политика като част от общата политика на Европейския съюз. След това е анализирано негативното въздействие на пандемията от COVID-19 върху двата основни вида сухопътен транспорт – автомобилен и железопътен. На база на анализите са формулирани съответните изводи и са направени препоръки за по-бързо преодоляване на последиците от пандемията. Поставен е акцент върху необходимостта от приоритетно развитие на железопътния транспорт, като по-щадящ и по-малко замърсяващ околната среда. Накрая в статията са очертани основните насоки за устойчиво развитие на сухопътния транспорт в нашата страна.

В заключението е посочено, че възстановяването на сухопътния транспорт е определящо за глобалното икономическо и социално възстановяване на икономиката на Европейския съюз след пандемията от COVID-19. Подчертано е, че правителствата на всяка една държава и общата транспортна политика на общността ще трябва да играят основна, ключова роля за по-бързото възстановяване от кризата. Те трябва да мобилизират усилията си и да осигурят необходимата държавна подкрепа на автомобилните и железопътните превозвачи.

The outbreak of the COVID-19 pandemic from early 2020 resulted in severe negative consequences for the state of mobility in Europe. The number of freights with land passenger and cargo transport dropped significantly due to the imposed restrictions and the adoption of measures designed to limit the spread of the infection in individual countries, as well as the resulting drastic drop in the demand for land transport services. Land passenger and cargo freights were strongly affected by the overall economic drop and the bans introduced to limit the spread of the infection. At the same time, despite the significant damage it sustained, railway transport did not cease operations, thus proving its stability during times of crisis. The significance of the problems involving the negative effect of the crisis caused by the COVID-19 pandemic makes the present paper timely and topical. The key place and the role of transport policy as part of the general policy of the European Union are indicated at the beginning of the article. Secondly, the negative impact of the COVID-19 pandemic on the two main types of land transport – motor and railway – has been analyzed. The respective inferences are formulated on the basis of the conducted analyses, and recommendations for overcoming the consequences of the pandemic faster are made, with an emphasis on the necessity for prioritizing the development of railway transport, as it causes less harm and pollution to the environment. Finally, the main guidelines for the stable development of land transport in our country are outlined. It is indicated in the conclusion that the recovery of land transport is defining for the global economic and social recovery of the community economy, following the COVID-19 pandemic. It is emphasized that

the governments of each country and the general transport policy of the EU will have to play a fundamental, key role in expediting the recovery from the crisis. They need to mobilize their efforts and provide motor carriers and railway carriers with the necessary state support.

Публикация 11/Доклад

Tzvetkova, S. Benefits of the completion of Sofia's subway system as part of sustainable urban mobility. – Paper presented at the IOP Conference Series: Earth and Environmental Science, 2021, 798(1), (<https://iopscience.iop.org/article/10.1088/1755-1315/798/1/012020>).

Ползи от функционирането на столичния метрополитен, като част от устойчивата градска мобилност

Целта на доклада е да се посочат социалните и екологичните ползи от функциониране на метрото в София. Направен е анализ на динамиката на столичния метрополитен, посочени са социалните ползи от функционирането на линия 1 и линия 2, както и прогноза за евентуалните социални и екологични ползи от доизграждането и пускането в експлоатация и на третия метродиаметър. Данните от изследването еднозначно показват, че след пускането в експлоатация на първа и втора линия има спад в броя на личните превозни средства и трафик както в централната част на града, така и по периферията около зоните на метролиниите, в резултат на което драстично са намалели вредните емисии във въздуха. На база направения анализ в доклада са формулирани изводите, че с окончателното доизграждане на метрополитена в София ще се подобри достъпността до всички градски зони и услуги и ще се намали още повече зависимостта на гражданите от техните автомобили. Също така ще се постигнат по-добри параметри на околната среда и на здравния статус на населението. Качеството на живот за хората с намалена подвижност, както и на тези, които живеят в райони, които в миналото не са били свързани с мрежата на градския транспорт, също значително ще се подобри.

В заключението е подчертано, че ефективното функциониране на столичния метрополитен е един от основните стълбове за гарантиране на устойчива градска мобилност, както и за изграждането на по-добър имидж и успешно развитие на София.

The purpose of the article is to emphasize the social and ecological benefits of the functioning of Sofia's subway system. To that end, the first part of the article presents an analysis of the subway's dynamics. Secondly, the social benefits of the functioning of the first and second subway lines are indicated and a prognosis has been made for the eventual social and ecological benefits of completing and commissioning the third subway diameter. Based on the research, the data unequivocally show that the amount of harmful emissions in the atmosphere, the number of

personal vehicles and traffic in the central part of the city, as well as the periphery around the subway line zones have dropped significantly as a result of the commissioning of Line 1 and Line 2 of the capital's subway system.

The analysis conducted in the article has served as a basis for formulating the inferences that citizens will become even less dependent on their cars once the subway system in the city of Sofia is fully completed, with all the resulting public benefits, and accessibility to all urban zones and services will be improved. Additionally, better environmental parameters will be achieved and the health status of the population will be improved. The quality of life for people with impeded mobility and people who live in regions that were not connected to the urban transport network in the past will be improved significantly as well. The conclusion of the article emphasizes that the capital's subway system is the foundation for sustainable urban mobility.

Публикация 12/Доклад

Tzvetkova, S. Guidelines for the stable development of public bus transport in the city of Sofia. – Paper presented at the E3S Web of Conferences, 2019, 101, DOI: 10.1051/e3sconf/201910101003.

Най-често използваният наземен транспорт в София е автобусният, но за съжаление през последните години качеството на услугите му спадна и се увеличи вредното му въздействие върху околната среда. Това се дължи преди всичко на остарелите превозни средства и липсата на адекватни мерки, свързани с подобряване на тяхното състояние. Основната цел на доклада е да обоснове необходимостта от предприемане на незабавни мерки за подобряване качеството на предлаганите услуги от автобусния транспорт в столицата и намаляване на вредните емисии, вследствие на неговото функциониране. В подкрепа на актуалността на изследването трябва да се посочи, че подобни задачи са заложи в Декларацията за намаляване на вредните емисии и създаване на условия за използване на възобновяема енергия, към която София се присъединява по време на Световната конференция за климата, проведена в Париж през декември 2015 г. За постигане на поставената цел, в изследването е направен анализ на структурата и техническите характеристики на подвижния състав на „Столичен автотранспорт“ ЕООД. В табличен вид е представено вредното въздействие на част от автобусния парк върху околната среда – въглероден диоксид и азотен диоксид. В трета точка на доклада е направена сравнителна характеристика на екологичните показатели на автобусите, функциониращи на територията на града. Трябва да се има предвид и фактът, че около 55% от автобусния парк на София е на възраст над 12 години, което предполага постоянни разходи за ремонт – текущ и капиталов, както и необходимост от поддръжка

на по-голям брой резервни автобуси. Като цяло в доклада се констатира крайно незадоволително качество на градския автобусен транспорт в столицата, както и влошените качествени товарни показатели – време за пътуване, безопасност на превозните средства, достъпност на превозните средства за хора в неравностойно положение, информираност, комфорт при пътуване и вредно въздействие върху околната среда. Това поставя на дневен ред необходимостта от приемане на спешни мерки за подобряване качеството на транспортните услуги, експлоатационните и екологичните показатели. В последната точка от доклада са посочени конкретни мерки и препоръки за устойчиво развитие на автобусния транспорт в столицата, които трябва да станат част от плана за устойчива градска мобилност и програмата за подобряване на качеството на въздуха в София.

Urban bus transport is the most frequently used type of land transport in the city of Sofia. Unfortunately, in recent years the quality of its services has declined and its harmful impact on the environment has increased. This is primarily due to the obsolete vehicles and the lack of adequate measures in terms of improving their condition. The main purpose of the article is to substantiate the necessity for adopting immediate measures that will improve the quality of the services that bus transport in the capital provides and reduce the amount of harmful emissions that result from its functioning. To further support the topicality of the research, it should also be pointed out that similar goals and objectives are set in the Declaration for Reducing Harmful Emissions and Creating Conditions to Use Renewable Energy, which Sofia joined during the Global Climate Conference that took place in Paris in December 2015. In order to achieve the goal set in the research, the structure and technical characteristics of the rolling stock of “Metropolitan Road Transport” Ltd. have been analyzed. The harmful effect of part of the bus fleet on the environment – carbon dioxide and nitrogen dioxide – is presented in tables. The third point of the article provides a comparative characteristic of the ecological indicators of the buses that function within the city. The analysis of the mobile environment in the capital shows that personal vehicles are the primary cause of air pollution. It should also be taken into account that about 55% of Sofia’s bus fleet is over 12 years old, which suggests constant expenses for current and capital repairs, as well as a necessity for maintenance of a larger number of spare buses. On the whole, the article ascertains that the quality of urban bus transport in Sofia is extremely unsatisfactory, and that qualitative cargo indicators such as travel time, vehicle safety, vehicle accessibility for disadvantaged people, awareness, travel comfort and harmful impact on the environment have declined. This puts the necessity to adopt urgent measures for improving the quality of transport services, as well as the performance and ecological indicators of bus transport on the agenda. The final point of the report indicates specific measures and recommendations for

stable development of bus transport in the city which need to become part of the plan for sustainable urban mobility and the program for improving the quality of the air in Sofia.

Публикация 13/Доклад

Tzvetkova, S. Development of bicycle transport in the city of Sofia as part of the concept for stable urban mobility. – Paper presented at the IOP Conference Series: Earth and Environmental Science, 2018, 182(1), DOI: 10.1088/1755-1315/182/1/012019.

Развитие на велосипедния транспорт в София като част на концепцията за устойчива градска мобилност

Концепцията за устойчива градска мобилност, включена от Европейската комисия в „Зелената книга“, озаглавена „Към нова култура на градска мобилност“, се състои в насърчаване на ползването на различни видове обществен и индивидуален транспорт, което показва, че велосипедният и неговата инфраструктура са неделима част от устойчивата градска мобилност. Целта на доклада е да се обоснове необходимостта от развитие на велосипедния транспорт в София, в контекста на устойчивата градска мобилност. Анализирани са състоянието на изградената инфраструктура, велосипедният трафик и системата за използване на обществени велосипеди. Формулираните изводи и препоръки в доклада се позовават на резултатите от изследването и на анкетно проучване, направено сред гражданите на столицата.

В заключението на публикацията е поставен акцент върху необходимостта от включването на велосипедния трафик в транспортната рамка на града, като част от основните приоритети за подобряване на транспортната система, която да отговаря на проблемите на съвременната урбанизирана среда и да гарантира устойчиво развитие на града в полза на обществото.

The concept of sustainable urban mobility, which the European Commission has included in the “Green Paper” titled “Towards a New Culture for Urban Mobility”, consists of supporting the various types of public transport with the various types of individual transport, which shows that bicycle transport and its infrastructure is an inseparable part of sustainable urban mobility. The purpose of the article is to substantiate the necessity for developing bicycle transport in the city of Sofia, in the context of sustainable urban mobility. To that end, the state of the established infrastructure in the city, bicycle traffic and the system for using public bicycles have been analyzed. The inferences and recommendations formulated in the article are based on the results of the research and a questionnaire survey conducted among the capital’s residents. The conclusion of the article emphasizes the necessity to include bicycle traffic in the transport

framework of the city, as part of the main priorities for improving the city's transport system so that it can respond to the problems of the modern urbanized environment and ensure the sustainable development of the city in favor of society.

Публикация 14/Доклад

Tzvetkova, S. Guidelines for Improving the Quality of Urban Passenger Transport in the City of Sofia within the Context of Stable Urban Mobility. – Paper presented at the IOP Conference Series: Earth and Environmental Science, 2018, 151(1), DOI: 10.1088/1755-1315/151/1/012032.

Насоки за подобряване качеството на градския пътнически транспорт в София в контекста на устойчива градска мобилност

Основната цел на доклада е да очертае насоките за подобряване на качеството на пътническия транспорт, в контекста на устойчива градска мобилност. За целта е анализирана мобилната ситуация в София и динамиката на градския пътнически транспорт. В резултат на изследването е идентифицирана необходимостта от подобряване на качеството на услугите, предлагани от градския пътнически транспорт. Посочени са конкретни мерки от технически, оперативен и организационен характер, целящи подобряване на този вид услуги и максимално задоволяване на потребностите на гражданите от превоз.

В заключението е направена препоръка за разработване на единен план за устойчиво развитие на градския пътнически транспорт в София, който да се основава на добрите европейски практики за изграждане на устойчива градска мобилност.

The main purpose of the article is to outline the fundamental guidelines for improving the quality of passenger transport in the context of sustainable urban mobility. To that end, the mobile situation in the city and the dynamics of urban passenger transport have been analyzed. As a result of the research, the necessity for improving the quality of the services that urban passenger transport provides has been identified. To that end, specific measures of technical, operational and organizational nature, which aim to improve transport services and fully satisfy citizens' freight needs, have been indicated. Recommendations for developing a unified plan for sustainable development of urban passenger transport in the city of Sofia based on the best European practices for establishing sustainable urban mobility are made in the conclusion.

Публикация 15/Доклад

Tzvetkova, S. The Benefits of Integrating Intelligent Transport Systems in the Management of Sofia's Transport Network. – Proceedings of 2018 7th International Conference on Transportation and Traffic Engineering, ICTTE 2018, Beijing Union University, China, December 21 – 23, 2018, pp. 143 – 149, ISBN: 978-1-4503-6604-5, (<https://dl.acm.org/doi/proceedings/10.1145/3321619>).

Ползите от интегриране на интелигентна транспортна система в управлението на транспортната мрежа на София

Въвеждането на интелигентни транспортни системи (ИТС) в управлението на градската транспортна мрежа е в съответствие с политиката на Европейския съюз за функциониране на интегриран обществен транспорт и постигане на устойчива градска мобилност. Ползите от функционирането на ИТС в управлението на градските транспортни системи вече са доказани в големите градове по света, но за съжаление София изостава в използването на тези „умни“ технологии в сравнение с европейските практики. Целта на доклада е да обоснове необходимостта от интегрирането на ИТС в управлението и организацията на транспортната мрежа на София и да посочи евентуалните ползи от практическото им внедряване.

В заключението на доклада е обоснован изводът, че включването на цялостна интегрирана и координирана интелигентна транспортна система в организацията и управлението на града е необходимо, за да задоволи нуждите на София от социално ефективен, висококачествен и екологичен транспорт, като по този начин се гарантира устойчива мобилност за жителите на столицата.

The integration of intelligent transport systems in the management of urban transport networks is consistent with the EU's policy for the functioning of integrated public transport and achieving sustainable urban mobility. Although the benefits of integrating ITS into the management of urban transport systems have already proven their effectiveness in major cities around the world, the city of Sofia unfortunately falls behind in terms of using these “smart” technologies compared to other European cities. The purpose of the article is to substantiate the necessity for integrating ITS into the management and organization of the transport network of the city of Sofia, and indicate eventual benefits of their practical incorporation. The conclusion substantiates the inference that a comprehensive integrated and coordinated intelligent transport system has to be included in the organization and management of the city in order to satisfy the needs of the city of Sofia for socially effective, high-quality and ecological transport, thus guaranteeing sustainable mobility for citizens.

Публикация 16/Доклад

Zlateva, P., S. Tzvetkova and D. Veleв. A Fuzzy Logic Model for Assessment of Socio-Economical Consequences for Household in Case of Power Outage due to Natural Disasters. – IOP Conf. Series: Earth and Environmental Science 151, 2018, 012029, DOI: 10.1088/1755-1315/151/1/012029.

Модел с размита логика за оценка на социално-икономическите последици за домакинството при прекъсване на електрозахранването поради природни бедствия

В статията е предложен модел с размита логика за оценка на нивото на негативните социално-икономически последици за едно домакинство и всеки негов член в случай на прекъсване на електрозахранването поради природни бедствия. Предлагат се подходящи превантивни дейности, които да помогнат на домакинствата за намаляване на уязвимостта им и за повишаване на готовността им срещу негативното въздействие на прекъсванията на електрозахранването. Моделът с размита логика е проектиран като йерархична система на три нива с четири входа и един изход. Четирите входа са: „Отрицателни ефекти върху домашните дейности“, „Отрицателни ефекти върху ИКТ дейността“, „Отрицателни физически и психологически последици“ и „Непреки икономически разходи“. Дефинирани са и две междинни променливи: „Отрицателни ефекти върху ежедневната дейност“ и „Отрицателни социални последици“. Изходът на системата с размита логика дава информация за нивото на отрицателните социално-икономически последици. Системата е проектирана в компютърната среда Matlab с помощта на Fuzzy Logic Toolbox.

The paper proposes a fuzzy logic model to estimate the level of negative socio-economic consequences for a household and each of its members in the event of a power outage due to natural disasters. Appropriate preventive activities are proposed to help households reduce their vulnerability and increase their preparedness against the negative impact of power outages. The fuzzy logic model is designed as a three-level hierarchical system with four inputs and one output. The four inputs are "Negative effects on household activities", "Negative effects on ICT activity", "Negative physical and psychological consequences" and "Indirect economic costs". Two intermediate variables were also defined: "Negative effects on daily activities" and "Negative social consequences". The output of the fuzzy logic system provides information about the level of negative socio-economic consequences. The system is designed in Matlab computer environment using Fuzzy Logic Toolbox.

Публикация 17/Доклад

Tzvetkova, S. Increasing the social effectiveness of public transport. CBU International Conference Innovation in Science and Education, March 22 – 24 2017, Prague. – Conference Proceedings, 2017, vol. 5, E-ISSN (on line ISSN: 1805-9961), with DOI, (www.journals.cz).

Повишаване на социалната ефективност на градския транспорт

Основната цел на социално-ефективния обществен транспорт е да бъде общодостъпен, да осигурява удобство, комфорт, информираност, безопасност и сигурност по време на пътуване. Докладът е фокусиран върху мерките за повишаване на социалната ефективност на обществения транспорт в градовете. За целта на първо място е направена обоснована връзката между социалната ефективност и качеството на градския транспорт. След това е посочен европейският опит за оценка на качеството на транспортните услуги, извършвани с градски транспорт. На следващо място в доклада, въз основа на оперативен опит, са измерени количествено ползите от внедряването на интелигентни системи в управлението и организацията на транспортната мрежата в София. Отчетени са конкретните ползи по отношение на управлението на мрежата и пътната безопасност.

В заключение е формулиран изводът, че социалната ефективност на градския транспорт може да се повиши чрез изграждане на устойчива и интелигентна транспортна система и внедряване на качествен, съвременен, интегриран, екологосъобразен обществен транспорт с по-добри емисионни показатели.

The main purpose of socially effective public transport is to be universally accessible, to provide convenience, comfort, awareness, safety and security during travel. The present article is focused on the measures designed to increase the social effectiveness of public transport in cities. To that end, the article first and foremost substantiates the connection between social effectiveness and the quality of urban transport. Secondly, European experience is indicated in order to assess the quality of the transport services that urban transport provides. Thirdly, the benefits of incorporating intelligent transport systems in the management and organization of the transport network of the city of Sofia are measured quantitatively on the basis of operational experience. The specific benefits regarding network management and road safety are reported.

It is inferred in the conclusion of the article that the social effectiveness of urban transport can be increased by establishing a sustainable and intelligent transport system and incorporating high-quality, modern integrated environmentally friendly public transport with better emission indicators.

Публикация 18/Доклад

Tzvetkova, S. Analyzing and choosing the target segments of the market for cargo freight transport service. Conference Proceedings, CBU International conference on Innovation in Science and Education, March 21 – 23, Prague, 2018, pp. 486 – 495, (<https://ojs.journals.cz/index.php/CBUIC/article/view/1202/1746>).

Анализ и избор на целевите сегменти на пазара за товарни транспортни услуги

Сегментирането е основен елемент от маркетинговата концепция, който позволява на транспортните предприятия да избират онези целеви сегменти от пазара, които са най-ефективни за тях и по този начин гарантират оптимизиране на разходите и реализиране на печалба. Критериите за сегментиране на транспортния пазар зависят преди всичко от икономическите и географските особености на региона, развитието на транспортната инфраструктура и възможностите на предприятието. Основната цел на доклада е да обоснове необходимостта и да посочи основните етапи, подходите и методите за анализ и оценка на пазара на товарни транспортни услуги.

Segmentation is a fundamental element of the marketing concept which allows transport enterprises to select those target segments on the market that they find the most effective, thus guaranteeing that expenses will be optimized and profit will be made. The criteria for segmentation of the transport market depend primarily on the economic and geographical features of the region, the development of the transport infrastructure and the capabilities of transport enterprises. The main purpose of the article is to substantiate the necessity for analyzing and evaluating the market of freight transport services and indicate the main stages, approaches and methods for said analyses and evaluations.

**Статии, публикувани в нереферирани списания с научно рецензиране
или публикувани в редактирани колективни томове**

Публикация 19/Статия

Цветкова, С. Бенчмаркинг на транспортния сектор. – Инфраструктура и комуникации (Научно списание на факултет „Икономика на инфраструктурата“ – УНСС). Година 8, ноември 2018, кн. 13, с. 5 – 14, ISSN: 1314-0930.

Динамиката на транспортния пазар и изострянето на конкуренцията между участниците в него налагат необходимостта от прилагане на бенчмаркинг за оценка на

състоянието и получаване на обективна представа за силните и слабите страни от дейността на транспортните предприятия. Статията има за цел да аргументира значимостта на прилагане на бенчмаркинг в управлението на транспортния сектор и подчертава ключовата му роля за оценка на потенциала на предприятията и възприемане на добрите практики, които водят до подобряване на дейността им. В публикацията са посочени приоритетните области на транспортния бенчмаркинг и характерните му особености. Акцентирано е върху избора на релевантни показатели като съществена част от процеса на сравнителния анализ и необходимостта от набиране на прецизно формулирана, сравнима и актуална информация. Очертана е и методическа рамка за оценка и идентифициране на възможностите за намаляване на транспортните разходи, подобряване на интермодалността и внедряване на екологосъобразни алтернативни видове транспорт в транспортната система.

The dynamics of the transport market and the growing competition between its participants necessitate the implementation of benchmarking for assessing its situation and getting an objective idea regarding the strengths and weaknesses of the activity of transport enterprises. The purpose of the present article is to prove the necessity to implement benchmarking into the management of the transport sector, emphasizing its key role in evaluating enterprise potential and adopting the good practices that lead to improvement in activities. The article indicates the priority fields of transport benchmarking and its characteristics. Emphasis has been placed on the selection of relevant indicators as an essential part of the comparative analysis process and the necessity for gathering information that is precisely formulated, comparable and up-to-date. A methodological framework for assessing and identifying options for reducing transport expenses, improving intermodality and incorporating more environmentally friendly alternative types of transport into the transport system has been outlined as well.

Публикация 20/Статия

Цветкова, С. Маркетингови проучвания и качество на транспортната услуга. – Научно списание „Механика Транспорт Комуникации“. Том 13, 2015, бр. 3/1, част 1, статия 1169, с. III-29 – III-34, ISSN (print): 1312 38 23, ISSN (online): 2367 6620.

Маркетингът заема важно място в системата за управление на транспортното предприятие и съчетава както фирмени, така и обществени интереси в процеса на задоволяване на потребителското търсене. В статията е представена логиката на взаимовръзката между маркетинговите проучвания и качеството на транспортната услуги. Обоснована е необхо-

димостта транспортните предприятия постоянно да проучват и анализират потребителските изисквания, за да се адаптират към търсенето на пазара. Систематизирани са методологически въпроси, свързани с изследването на потребителските критерии относно качеството на предлаганите пътнически и товарни транспортни услуги. Изводът е, че изходът от конкурентната борба за транспортното предприятие зависи изцяло от качеството на предлаганите от него услуги, а системата за избор от страна на потребителите се определя изцяло от критериите им за качество и очакванията за извършваните пътнически или товарни превози.

Marketing holds an important place in the system for transport enterprise management, combining both company interests and public interests in the process of satisfying consumer demand. The article presents the logic of the relationship between marketing research and the quality of transport services. The necessity for transport enterprises to consistently study and analyze consumer requirements so they can adapt to market demand is substantiated. Methodological questions involving a study of consumer criteria regarding the quality of the provided passenger and freight transport services have been systematized. The inference is that the outcome of the competitive struggle for transport enterprises depends entirely on the quality of the transport services they provide, and the system for consumer choices is entirely defined by their criteria for quality and expectations regarding the passenger freights and cargo freights carried out by them.

Публикация 21/Статия

Цветкова, С. Ефективно управление на риска в транспорта. – Научно списание „Механика Транспорт Комуникации“. Том 16, 2018, бр. 3/1, статия 1623, стр. III-54 – III-60, ISSN (print): 1312 – 3823, ISSN (online): 2367-6620.

Рискът в транспорта е следствие от реалните процеси и динамиката в развитието на съвременната икономика. Професионалното управление на транспортните предприятия е изключително важно за успешното им функциониране, а ефективното управление на риска е свързано с превенция и минимизиране на неприятните последици от настъпването на случайни събития в процеса на извършване на транспортния процес. Ето защо успехът на управлението на дейността на предприятието зависи изцяло от ефективното управление на рисковете, което от своя страна налага точното им идентифициране и правилната оценка на потенциално съществуващите възможности за тяхното настъпване. Целта на статията е да насочи управленската дейност в транспортните предприятия към

възможностите за превенция и преодоляване на рисковете в транспортната дейност. Препоръчва се използването на традиционни подходи в управлението, но модифицирани спрямо спецификата на транспортната дейност. В тази връзка статията посочва основните етапи в процеса на управление на риска в транспорта и предлага прилагане на конкретни методи за идентификация и анализ на потенциалните възможности за възникване на критични ситуации.

Risk in transport is a consequence of the real processes and the dynamics in the development of modern economy. Professional management of transport enterprises is crucial to their successful functioning, and effective risk management involves preventing and minimizing the unpleasant consequences from the occurrence of random events in the execution of the transport process. Therefore, the success of managing an enterprise's activity depends entirely on the effective management of risks, which in turn necessitates their accurate identification, as well as correct assessment of potentially existing possibilities for their occurrence. The purpose of the present article is to guide management activity in transport enterprises towards options for preventing and overcoming risks in transport activity. It recommends the use of traditional management approaches which have been modified in relation to the specificity of transport activities. In that regard, the article indicates the main stages in the process of risk management in transport and suggests the implementation of specific methods for identifying and analyzing the potential possibilities for occurrence of risk situations.

Публикация 22/Статия

Цветкова, С. Обосновка на необходимостта от измерване и анализ на търсенето на пътнически превози. – Научно списание „Механика Транспорт Комуникации“. Том 16, 2018, бр. 3/1, статия 1622, стр. III-48 – III-53, ISSN (print): 1312 38 23, ISSN (online): 2367 6620.

Целта на статията е да обоснове необходимостта от измерване и анализ на търсенето на пътнически превози. Поставени са акценти върху:

- ✓ социалния ефект, вследствие на функционирането на пътническия транспорт;
- ✓ връзката между качеството на предлаганите транспортни услуги и социалните аспекти, като задоволяване на различните потребности на населението от пътувания, намаляване на времето за пътуване, увеличаване на свободното време и укрепване на здравето на населението, както и качеството на живот.

На първо място в статията е извършен анализ на факторите, оказващи влияние върху работата на пътническия транспорт. На второ място е предложен модел за измерване и оценка на потребителския интерес.

В заключението са формулирани два извода:

- ✓ Транспортните предприятия трябва постоянно да анализират предпочитанията на потребителите и непрекъснато да подобряват качеството на превозите, което ще доведе до повишаване на социалната ефективност на пътническия транспорт.
- ✓ Вследствие на функционирането на пътническия транспорт социалният ефект е толкова по-голям, колкото по-разгърнато е качеството на предлаганите транспортни услуги.

The purpose of the present article is to substantiate the necessity for measuring and analyzing the demand for passenger freights. To that end, it focuses on:

- ✓ the social effect as a result of the functioning of passenger transport;
- ✓ the connection between the quality of the provided transport services and social aspects such as satisfying the various travel needs of the population, reducing travel time, increasing the amount of free time and improving the population's health and quality of life.

First and foremost, the article analyzes the factors that influence the work of passenger transport. Secondly, a model for measuring and evaluating consumer interest is proposed. Two inferences are formulated in the conclusion:

- ✓ transport enterprises need to consistently analyze the preferences of consumers and improve the quality of freights, which will help increase the social effectiveness of passenger transport;
- ✓ the more the quality of the provided transport services is displayed, the greater the social effect which results from the functioning of passenger transport will be.

Публикация 23/Статия

Tzvetkova, S. and E. Savova. Financial instruments for sustainable development of BSR – Cargo Freight LTD. – Scientific Journal Mechanics Transport Communications, vol. 17, issue 3, 2019, part 1, article 1805, pp. III-82 – III-89, ISSN (print): 1312 3823, ISSN (online): 2367 6620.

Внедряване на иновативни подходи за постигане на устойчиво развитие на държавния железопътен превозвач на товари „БДЖ – Товарни превози“ ЕООД

Либерализацията на пазара на железопътните товарни превози доведе до жестока конкуренция и по-високи критерии на потребителите относно качеството на предлаганите транспортни услуги. Въпреки трудностите, пред които е изправен основният държавен превозвач на товари – „БДЖ – Товарни превози“ ЕООД, той притежава безспорни енергийни и екологични предимства пред останалите видове сухопътен транспорт. Статията акцентира на възможността дружеството („БДЖ – Товарни превози“ ЕООД) да стане по-ефективно и да постигне трайно стабилизиране и устойчиво развитие чрез прилагането на добри управленски практики и иновативни подходи и да прекрати организационната инерция. Научната разработка предлага внедряването на иновативен финансов инструментариум, включващ „Бюджет от нула“ и „Бюджет по дейности“, който ще елиминира досегашните неефективни процеси в дейността на дружеството. „Бюджетът от нула“ е метод на бюджетиране, при който всички разходи трябва да бъдат балансирани спрямо очакваните приходи за всеки разглеждан период. За да се постигнат по-добри резултати при елиминирането на неефективните процеси, може да се приложи и „Бюджет по дейности“, за да се анализират разходите и рентабилността на предлаганите продукти. Тези два подхода са радикална алтернатива на използвания досега в дружеството исторически бюджет и са съобразени с международните стандарти за трайно подобряване на финансовите показатели и ликвидността му. Методологията на разработката съблюдава системния подход и традиционни научноизследователски методи.

The liberalization of the market for railway cargo freights has led to severe competition and higher consumer criteria regarding the quality of the provided transport services. Despite the difficulties that the main state cargo carrier – “BSR Cargo Freights” Ltd. – faces, it has unquestionable energy and ecological advantages over other types of land transport. The article emphasizes the possibility for the association to become more effective, achieve permanent stabilization and sustainable development through the implementation of good management practices and innovative approaches, and eliminate organizational inertia. The scientific work proposes the implementation of innovative financial tools such as “Zero-based budgeting” and “Activity-based budgeting” which will eliminate the former ineffective processes in the activity of enterprises.

“Zero-based budgeting” is a budgeting method where all expenses need to be balanced in comparison to the expected revenue for each examined period. In order to achieve better results in the elimination of ineffective processes, “Activity-based budgeting” can also be implemented in the analysis of the costs and profitability of the transport services that enterprises provide. These two approaches are not only a radical alternative to the traditional budget previously used in the association, they are consistent with the international standards for the permanent improvement

of the association's financial indicators and liquidity. The work's methodology abides by the system approach and traditional research methods.

Публикация 24/Статия

Цветкова, С. Управление развитието на човешките ресурси в железопътния товарен транспорт. – Научно списание „Механика Транспорт Комуникации“. Том 18, 2020, бр. 3/1, статия № 1974, стр. III-27 – III-34, ISSN (print): 1312-3823, ISSN (online): 2367-6620.

Статията обосновава необходимостта от по-ефективно функциониране на системата за развитие на човешките ресурси в предприятията в сферата на железопътния товарен транспорт. Направен е анализ на кадровата структура на най-големия железопътен превозвач на товари „БДЖ – Товарни превози“ ЕООД, в резултат на който са идентифицирани два основни проблема: „физическо“ и „морално“ остаряване на служителите и сравнително ниската образователна степен на по-голямата част от тях. В заключение са очертани основните насоки за по-ефективно функциониране на системата за управление на персонала и са направени конкретни препоръки за обучение, преквалификация, развитие и мотивация на човешките ресурси в железопътния товарен транспорт.

The purpose of the present article is to substantiate the necessity for more effective functioning of the system for development of human resources in enterprises that operate in the field of railway freight transport. To that end, the personnel structure of “BSR – Cargo Freights” Ltd. – the largest railway freight carrier in Bulgaria – has been analyzed. As a result of the analysis, two fundamental problems have been identified: the “physical” and “moral” aging of employees and the comparatively low level of education among the majority of them. The conclusion of the article outlines the main guidelines for the more effective functioning of a system for personnel management and provides specific recommendations for training, re-qualifying, developing and motivating human resources in railway freight transport.

Публикация 25/Статия

Цветкова, С. Политика за устойчиво развитие на автомобилния транспорт. – Управление и устойчиво развитие, Лесотехнически университет, година 19, vol. 65, бр. 4/2017, с. 48 – 51, ISSN: 1311 – 4506.

Статията е фокусирана върху необходимостта от постигане на целите, заложиени в политиката за устойчиво развитие на автомобилния транспорт, а именно – изграждане на

система от определени подходи и мероприятия, с помощта на които може да се въздейства върху развитието на транспорта. На първо място е направен анализ на мобилното състояние и динамиката на автомобилния транспорт, на базата на който са посочени негативните социални ефекти. На второ място са изведени основните проблеми, свързани с функционирането на автомобилния транспорт в България, като: лоша организация на транспортните процеси; завишено енергийно потребление, спрямо темповете на нарастване на извършената работа от транспорта; лошо състояние на пътната инфраструктура; морално и физически остарял подвижен състав и висок брой на пътно-транспортните произшествия. В заключението се посочва, че постигането на целите, заложи в политиката за устойчиво развитие на автомобилния транспорт, ще доведе до внедряването на по-качествен и екологосъобразен автомобилен транспорт в транспортната система, което от своя страна ще намали вредното му въздействие върху околната среда, ще подобри мобилността и достъпността, здравния статус на населението и качеството на живот.

The article is focused on the necessity for achieving the goals set in the policy for sustainable development of motor transport which aims to build a system of specific approaches and events through which the development of transport could be influenced. First and foremost, the article analyzes the mobile status and the dynamic of motor transport, which serves as a basis for indicating negative social effects. Secondly, fundamental problems related to the functioning of motor transport in Bulgaria have been outlined, such as: poor organization of the transport processes, increased energy consumption compared to the rates at which the amount of work carried out by transport increases; poor condition of the road infrastructure; morally and physically obsolete rolling stock and high number of traffic accidents. It is indicated in the conclusion that the achievement of the goals set in the policy for sustainable development of motor transport will lead to the incorporation of more environmentally friendly and more high-quality motor transport in the transport system, which in turn will reduce the harmful impact of motor transport on the environment, and improve mobility and accessibility, as well as the population's health status and the quality of life.

Публикация 26/Статия

Цветкова, С. Намаляване на вредното въздействие на пътническия градски транспорт върху околната среда. – Управление и устойчиво развитие, Лесотехнически университет, година 19, vol. 65, бр. 4/2017, с. 57 – 63, ISSN: 1311 – 4506.

През последните години един от основните глобални проблеми е замърсяването на въздуха в големите градове. В световен план вече съществуват много примери за успешно

приложени мерки за намаляване на вредното въздействие на пътническия транспорт върху околната среда и модернизация на градските транспортни системи. Основна стъпка в правилната посока е използването на мерки за подобряване на качеството и повишаване и социалната ефективност на градския пътнически транспорт, при съблюдаване принципите за неговото устойчиво, сигурно и безопасно развитие, отговарящо на изискванията на потребителите и намаляване на вредните емисии върху околната среда. Това провокира автора за написването на статията, чиято основна цел е да очертае основните насоки за намаляване на вредното въздействие на пътническия транспорт върху околната среда, като предложи конкретни мерки от стратегически, оперативен и технически характер. За целта първо е обоснована необходимостта от внедряване в градската транспортна мрежа в София на нови и екологосъобразни превозни средства, интелигентни транспортни системи за управление на транспортната мрежа и автоматизирана система за управление и контрол на трафика в централната част на столицата. На второ място са посочени ползите и социалните ефекти от развитието на високоскоростен транспорт в София, подобряване качеството на таксиметровите услуги и развитието на велосипеден транспорт. Като най-значими резултати от разработката могат да се посочат направените изводи, че политиката за намаляване на вредното въздействие върху околната среда и развитието на социално ефективен и качествен пътнически градски транспорт трябва да се насочи приоритетно към оптимизиране на градската транспортна мрежа и изграждане на по-добра координация между различните видове градски пътнически транспорт. Това ще доведе до съкращаване на времето за пътуване, увеличаване на сигурността и безопасността на превозните средства, както и до намаляване на отделените вредни емисии в околната среда.

One of the main contemporary global issues in recent years is air pollution in big cities. Many examples of successfully implemented measures for reducing the harmful impact of passenger transport on the environment and modernizing urban transport systems already exist on a global scale. Using measures designed to improve the quality and increase the social effectiveness of urban passenger transport all the while observing the principles of its stable, secure and safe development that fulfills consumer requirements and reducing the amount of harmful emissions on the environment is a fundamental step in the right direction. For this reason, the author has written the present article whose primary purpose is to outline the main guidelines for reducing the harmful impact of passenger transport on the environment by proposing specific measures of a strategic, operational and technical nature. To that end, first and foremost, the necessity for incorporating new and more environmentally friendly vehicles, intelligent transport systems for transport network management and an automated system for traffic management and control in the central part of the city has been substantiated. Secondly, the benefits and social effects of

developing high-speed transport in the city, improving the quality of taxi services and developing bicycle transport have been indicated. The most significant results of the work include the inferences that the policy of reducing the harmful impact on the environment and developing socially effective and high-quality urban passenger transport needs to be primarily aimed towards optimizing the urban transport network and creating better coordination between the various types of urban passenger transport, which will help reduce travel time, increase the security and safety of vehicles, and reduce the amount of harmful emissions on the environment.

Публикация 27/Статия

Цветкова, С. Прилагане на стратегията за устойчиво развитие на автомобилния транспорт. – Управление и устойчиво развитие, Лесотехнически университет, година 19, vol. 65, бр. 4/2017, с. 51 – 57, ISSN: 1311 – 4506.

Реализираните проекти за устойчиво развитие на автомобилния транспорт в България са в контекста на Европейската политика за устойчиво развитие на транспорта и членството на нашата страна в ЕС. Основната цел на устойчивото развитие на автомобилния транспорт, който е екологосъобразен, енергоспестяващ, икономически и социално ефективен, е да се подобри икономическата и социалната стабилност на страната чрез предоставяне му. Целта на изследването е да се предложат конкретни мерки и подходи за устойчиво развитие на автомобилния транспорт в контекста на стратегията за устойчивото му развитие. В статията са анализирани различни възможности за модернизация на инфраструктурата, внедряване на съвременни екологосъобразни превозни средства и използване на по-чисти горива. Акцентът е поставен върху ключовите предимства на алтернативните горива, които ще подобрят качеството на въздуха посредством намаляване на вредните емисии. Основният извод, направен в разработката, е че устойчивото развитие на автомобилния транспорт е непрекъснат процес на иновативни решения и модернизация на транспортната инфраструктура и на транспортните средства.

The realized projects for sustainable development of motor transport in Bulgaria are in the context of the European policy for sustainable development of transport and our country's EU membership. The main goal of the sustainable development of motor transport is to improve the country's economic and social stability by providing motor transport that is environmentally friendly, energy-saving, economic and socially effective. The purpose of the research is to propose specific measures and approaches for the sustainable development of motor transport in the context of the strategy for its sustainable development. To that end, the article analyzes various options for modernizing the infrastructure, incorporating modern, more environmentally friendly

vehicles and using cleaner fuels. The article focuses on the key advantages of alternative fuels, namely – improving the quality of air by reducing the amount of harmful emissions. The main inference made in the present work is that the sustainable development of motor transport is a continuous process of innovative decisions and modernization of the transport infrastructure and transport vehicles.

Публикация 28/Статия

Цветкова, С. Устойчиво развитие на обществения транспорт. – Управление и устойчиво развитие, Лесотехнически университет, година 20, vol. 71, бр. 5/2018, с. 91 – 97, ISSN: 1311 – 4506.

Един от основните приоритети, заложи в програмата „Развитие на устойчива транспортна система в Република България до 2020 г.“, е по-нататъшното развитие на обществения транспорт, като основните насоки са: усъвършенстване организацията на движението и поетапна подмяна и модернизация на подвижния състав. Водещата цел е да се увеличи броят на пътуващите с обществения транспорт в големите градове чрез предоставяне на по-качествена, по-ефективна, по-бърза и екологосъобразна услуга. Организирането на градските транспортни системи трябва да бъде планирано така, че да отговаря на балансираното социално-икономическо развитие на градовете. Европа е поставила ясни цели за решаване на основните проблеми, свързани с градската мобилност в по-големите населени места и необходимостта да се предприемат мерки за намаляване на замърсяването, задръстванията, шума и пътно-транспортните произшествия. Това прави статията актуална и навременна. Обект на изследване в нея е общественият транспорт в София като част от транспортната система на града. Целта е да се посочат реално приложими мерки за неговото подобряване. Основната теза е, че чрез оценка на ключовите показатели за устойчив обществен транспорт могат да се изведат подходи за подобряване на градската мобилност. За целите на изследването са използвани методите на анализ и сравнение на показателите. Основната задача е да се направи обзор на политиката за устойчиво развитие на транспорта, да се изведат най-важните цели и да се посочат конкретни и реално приложими мерки за по-нататъшно развитие на обществения транспорт в столицата, в контекста на устойчива градска мобилност.

One of the top priorities set in the programme for “Developing a Sustainable Transport System in the Republic of Bulgaria by 2020” is the further development of public transport, with the main guidelines including: perfecting traffic organization and gradually replacing and modernizing the rolling stock. The leading objective is the drive of big cities to increase the number

of people who use public transport to travel through the development of transport that is more high-quality, more effective, faster and more environmentally friendly. The organization of urban transport systems needs to be planned in a way that is consistent with the balanced socio-economic development of cities. Europe has set clear goals for the solution of the fundamental problems that major cities face regarding urban mobility. Measures for reducing pollution, traffic jams, noise and traffic accidents need to be adopted. This is what makes the article so topical and timely. The object of research is public transport in the capital as part of the city's transport system. The goal is to indicate actually applicable measures for its improvement. The main thesis of the article is that approaches for improving urban mobility can be outlined through evaluation of the key indicators for sustainable public transport. For the purposes of the research, the methods of analysis and comparison of indicators have been utilized. The main objective is to survey the policy for sustainable development of transport, outline the most important goals and indicate specific and actually applicable measures for further development of public transport in the capital, in the context of sustainable urban mobility.

Публикация 29/Статия

Tzvetkova, S. and E. Savova. Guidelines for improving the quality of transport services provided by railway cargo forwarders. – Economics and Management, 1312-594X ,vol. XV, issue 2, 2019, pp. 179 – 188, ISSN: 2367-7600.

Насоки за подобряване на качеството на транспортните услуги, предоставяни от железопътните превозвачи на товари

Членството на Република България в Европейския съюз доведе до дълбоки реформи в транспортния сектор. След либерализацията на транспортния пазар се увеличиха железопътните оператори, извършващи превоз на товари на територията на страната, което доведе до повишаване на конкуренцията и до необходимостта от подобряване на качеството на предлаганите услуги. Държавният железопътен превозвач на товари – „БДЖ – Товарни превози“ ЕООД, не успя да се адаптира адекватно към промените и да се реструктурира, вследствие на което загуби около 50% от пазарния си дял. Като една от основните причини за това може да се посочи остарелият подвижен състав и влошеното качество на предлаганите услуги. Въпреки трудностите, които среща, железопътният транспорт в своето развитие, той все още остава много по-енергийно ефективен и екологичен от автомобилния. Приоритетите на транспортната политика и реализирането на екологичните цели дават на железопътния транспорт големи предимства пред останалите видове транспорт и най-вече пред автомобилния.

The EU membership of the Republic of Bulgaria has led to deep reforms in the transport sector. Following the liberalization of the transport market, the number of railway operators that carry out cargo freights within the country has grown, which in turn has led to increased competition and the necessity for improving the quality of the provided transport services. The failure of state railway freight carrier BSR “Cargo Freights” Ltd. to adapt adequately to the changes and restructure has resulted in the loss of around 50% of its market share. Said loss could be attributed to the obsolete rolling stock and the drop in the quality of the provided services. Despite the difficulties that railway transport encounters in its development, it remains far more energy efficient and environmentally friendly than motor transport. The priorities of the transport policy and the achievement of the ecological goals give railway transport major advantages over the other types of transport, especially motor transport.

Публикация 30/Статия

Tzvetkova, S. Transport Crisis Management and Media Contact. – Scientific Journal Economics and Management, vol. XVII, issue 2, 2020, pp. 84 – 85, ISSN: 2683 – 1325, 1312-594X.

Управление на кризи и контакт с медиите

Производствената дейност в транспорта съдържа потенциал за кризи и риск във всяка ситуация да възникнат инциденти, които да предизвикат внезапни и сериозни неблагоприятни последици върху хората, околната среда и репутацията на предприятието. При възникване на такива обстоятелства транспортните мениджъри трябва да реагират бързо и адекватно, да установят източника на кризата, да я овладеят, като своевременно съумяват да комуникират ефективно с екипите по отстраняване на авариите, с обществото и най-вече с медиите, които отразяват събитието. От тях зависи успешното приключване и излизане от кризата с възможно най-малко човешки жертви и материални щети и най-вече минимизирането на негативните отрицателни социални и екологични ефекти, както и запазването на имиджа и доброто име на предприятието. Статията се фокусира върху основните етапи в управлението на кризи в транспорта и дава насоки и препоръки за по-ефективното им управление.

Production activity in transport holds the potential for crises and possibilities for the occurrence of accidents in any situation, which will cause sudden and serious unfavorable consequences for people, the environment and the enterprise’s reputation. When crisis situations occur, transport managers need to react in a quick and adequate manner, identify the source of the crisis and contain it, all the while communicating effectively with the emergency response teams, the

public and especially the media covering the incident. It is their responsibility to successfully end the crisis with minimum human casualties and material damage, and especially to minimize the negative social and ecological effects, as well as preserve the enterprise's image and good name. The present article focuses on the main stages of managing crises in transport and provides guidelines and recommendations for managing them more effectively.

Публикация 31/Статия

Tzvetkova S. The EU's Policy for the Development of Railway Transport. 2021 – The European year of rail. Scientific Journal Entrepreneurship, vol. IX, issue 1, 2021, pp. 36 – 44, ISSN: 2683 – 1325, 1312-594X.

Политика на ЕС за развитие на железопътния транспорт. 2021-ва година – Европейска година на железопътния транспорт

Един от основните приоритети на европейската транспортна политика през 2021 г. е насочен към устойчиво развитие на железопътния транспорт чрез изтъкване на неговите ползи за хората, икономиката и климата. Поради това, както и за постигане на целите от Европейския зелен пакт в областта на транспорта, Европейската комисия предложи 2021 г. да бъде обявена за Европейска година на железопътния транспорт. Статията прави обзор на транспортна политика на ЕС и на политиката на ЕС в областта на железопътния транспорт. Направен е анализ на състоянието и развитието на железопътния транспорт в нашата страна. Отчетени са резултатите от предприетите от железопътните превозвачи мерки за по-бързо преодоляване на кризата, вследствие на пандемията COVID-19, и са идентифицирани основните проблеми и предизвикателства, свързани с функционирането и развитието на железопътния транспорт. Накрая е направено заключението, че устойчивото развитие на железопътния транспорт ще доведе до по-малко задръствания и ще ускори намаляването на вредните емисии в транспорта, но, за да изпълни своята мисия и да реализира пълния си потенциал, се нуждае от допълнително стимулиране. Обявяването на 2021 г. за Европейска година на железопътния транспорт ще спомогне за ускоряване на модернизирването на железниците, което е необходимо за подобряване на качеството на предлаганите транспортни услуги и повишаване на конкурентоспособността им. Тази година е първата, през която правилата, договорени в рамките на четвъртия законодателен пакет в областта на железопътния транспорт, се прилагат в целия ЕС.

One of the top priorities of European transport policies in 2021 is focused on the sustainable development of railway transport through emphasis on its benefits for people, the economy and the climate. To that end, and for the sake of achieving the goals of the European Green Deal

in the field of transport, the European Commission has proposed that 2021 be declared “The European Year of Rail”. The present article surveys the EU's Transport Policy and the Policy of the EU in the field of railway transport and analyzes the state and development of railway transport in our country. The results of the measures that railway carriers adopted in order to overcome the crisis caused by the COVID-19 pandemic faster have been reported, and the fundamental problems and challenges related to the functioning and development of railway transport have been identified. Finally, it has been concluded that while sustainable development of railway transport will help reduce traffic jams and accelerate the reduction of harmful emissions in transport, it needs further stimulation in order to complete its mission and realize its full potential. The declaration of 2021 as the European Year of Rail will help accelerate the modernization of railways, which is necessary for improving the quality of the provided transport services and increasing their competitiveness. This will be the first year when the rules negotiated within the fourth legislative package in the field of railway transport will be implemented throughout the entirety of the EU.

Публикация 32/Статия

Tzvetkova, S. and E. Savova. The Necessity to Improve the Competitive Power of Bulgarian State Railways – Cargo Freights Ltd., Journal of Advanced Management Science, vol. 7, № 2, June 2019, pp. 77 – 83, DOI: 10.18178/joams.7.2.77-83, (<http://www.joams.com/index.php?m=content&c=index&a=lists&catid=76>).

Необходимост от подобряване на конкурентоспособността на „БДЖ – Товарни превози“ ЕООД

„БДЖ – Товарни превози“ ЕООД е водеща компания на българския пазар за извършване на железопътни товарни превози. През последните години обаче товарният обем намалява и дружеството отчита отрицателни финансови показатели. Промените, настъпили в българската икономика, либерализацията на пазара, невъзможността за инвестиции, остарелият подвижен състав, влошеното качество на транспортните услуги и намалената конкурентоспособност, са сред основните причини за това. Обоснованата необходимост от увеличаване на товарния обем, подобряване на финансовите показатели и запазване на пазарния дял са мотивът за написването на статията. За целта са анализирани фактори от вътрешната и външната среда чрез прилагането на PESTEL, 5 FORCES и SWOT анализи и е направена качествена оценка чрез анкетно проучване сред потребителите на услугата. Направени са следните изводи за недоброто състояние на дружеството: силна конкурентоспособност на пазара; незадоволително качество; ниска конкурентна сила; невъзможност за провеждане на инвестиционни политики поради липса на свободен

финансов ресурс. За подобряване на неговата конкурентоспособността се препоръчва: прилагане на незабавни мерки за подобряване на технико-икономическите показатели чрез оптимизиране на дейностите и процесите, както и идентифициране на излишния капацитет на неоперативните активи и човешките ресурси.

“Bulgarian State Railways - Cargo Freights” Ltd. is the leading association on the Bulgarian market for carrying out railway cargo freights. In recent years, however, the freight volume has decreased and the company has reported negative financial indicators. The changes that have occurred in Bulgarian economy, the market’s liberalization, the impossibility for making investments, the obsolete rolling stock, the deteriorating quality of transport services and the reduced competitive power are among the main reasons for that. The substantiated necessity for increasing the freight volume, improving the financial indicators and retaining the market share is the main motive for writing this paper. To that end, factors from the internal and external environments have been analysed through the implementation of PESTEL, 5 FORCES and SWOT analyses. For research purposes, a qualitative assessment has been made through a questionnaire survey among consumers of the service. The following conclusions have been drawn: strong competitiveness on the market; unsatisfactory quality; low competitive power; impossibility for carrying out investment policies due to lack of free financial resources. In order to improve competitive power, authors recommend: implementing immediate measures for improving techno-economic indicators by optimizing activities and processes, identifying the excess capacity of non-operating assets and human resources.

**Доклади, публикувани в нерелефирани списания с научно рецензиране
или публикувани в редактирани колективни токове**

Публикация 33/Доклад

Цветкова, С. Маркетингови изследвания и конкурентоспособност на транспортната услуга. – В: Научно-практическа конференция: Транспортът в променящия се свят – предизвикателства и решения, 23 октомври 2014 г. София: ИК – УНСС, с. 235 – 243.

Целта на доклада е да обоснове необходимостта от извършване на маркетингови проучвания в транспортните предприятия за определяне на конкурентните им предимства и успешното им позициониране на пазара. Посочена е ролята им за усъвършенстване на транспортните процеси и методите на управление на този вид дейност, свързани с организацията на превозите, разработването на рационални маршрути и ефективно разпределение на транспортните средства, прогнозирането на показателите за работа на подвижния

състав и ефективното им коригиране по необходимост. За целите на доклада е проведено анкетно проучване на транспортни предприятия, функциониращи на българския пазар. Направените анализи водят до заключението, че голяма част от тях не отделят необходимото внимание на маркетинговите дейности и проучване на пазара. Резултатите показват, че се демонстрира дори пренебрежение и недооценяване на маркетинговите механизми от страна на ръководителите на транспортните предприятия, като погрешно маркетингът се отъждествява само с реклама и различни методи за реализация на услугата на пазара. В заключение са направени препоръки относно необходимостта да се оцени приносът на маркетинговата дейност и маркетинговите проучвания за повишаване на конкурентоспособността на транспортната продукция и устойчивото развитие на предприятията на пазара и да се вникне в нейната същност, специфика и широкообхватност, а не само да се разглежда като средство за информиране на обществото и потребителите.

The marketing policies of transport enterprises require the development and incorporation of a balanced approach of measures along the main directions of their activities that aim to strengthen their image, increase their value and achieve competitive advantages. Transport marketing offers effective solutions and approaches for prognosticating and satisfying consumer demand which aim to improve the quality of the services and increase the competitiveness of transport enterprises. Marketing research is part of the structure of transport marketing. Its primary purpose consists of providing information about the overall strategic and operational activity of enterprises. In practice, this is achieved by gathering and processing information about the situation and processes of the transport market. The purpose of the present article is to substantiate the necessity for conducting marketing research in transport enterprises to determine their competitive advantages and their successful positioning on the market. To that end, it indicates the role they play in perfecting the transport processes and the methods of managing this type of activity related to the organization of freights, the development of rational routes and the effective allocation of transport resources, the prognostication and, if necessary, effective correction of the work indicators of the rolling stock. For the article's purposes, a questionnaire survey of transport enterprises that function within the transport market has been carried out. The conducted analyses lead to the conclusion that a large portion of the transport enterprises presently do not give the necessary attention to marketing activities and market research. The results show that transport enterprise managers outright neglect and underestimate marketing mechanisms, even wrongfully equating marketing only to advertisements and various methods for realizing services on the market. The conclusion of the article provides recommendations regarding the necessity to evaluate the contribution of marketing activities and marketing research to increasing the competitiveness of transport products and the sustainable development

of enterprises on the market, as well as to dive deep into its nature, specificity and wide range as opposed to simply looking at it as a means of informing consumers and the public.

Публикация 34/Доклад

Tzvetkova, S. and P. Hristova. Optimization of the land transport of dangerous goods within the European – Asian transport corridors, The International Scientific Practical Conference European – Asian Transport Corridors: Trends, Strategies, practices, Riga, Latvia, 23 – 24 April 2015, publ. Research and Technology – Step into the Future, vol. 10, № 1, 2015, p. 25, ISSN: 1691-2853.

Оптимизиране на сухопътния транспорт при превоза на опасни товари през европейско-азиатските транспортни коридори

Превозът на опасни товари със сухопътен транспорт предполага значителен риск от възникване на аварии и злополуки за хората, околната среда и оборудването. Поради това е необходимо да се вземат мерки, за да се гарантира, че транспортът ще се извършва при възможно най-добрите условия на безопасност. За целта Европейският съюз е установил общ режим, обхващащ всички аспекти на сухопътния транспорт при превоза на опасни товари с Директива 2008/68/ЕО. Приложенията на директивата са от значение и за превозите, извършвани на територията на повечето азиатски страни. Държавите – членки на ЕС, са договарящи страни по Европейското споразумение за международен железопътен превоз на опасни товари (ADR и RID), които определят единни правила за безопасност на този вид международен транспорт. Тези единни правила гарантират правилното функциониране на общия транспортен пазар и определят нивото на инвестициите, необходими в сектора, но не отчитат ефективността на транспорта и икономическите интереси на участващите страни. Ето защо докладът включва анализ и препоръки относно ефективността на дейностите, свързани с превоза на опасни товари, извършвани със сухопътен транспорт в рамките на европейско-азиатските транспортни коридори, което ще доведе до икономически растеж за всички участващи в транспорта и опазване на околната среда.

The carriage of dangerous goods by land transport represents a considerable risk of occurrence of accidents for people, the environment and equipment. As such, preventive measures need to be taken in order to guarantee that these freights will be carried out under the best possible safety conditions. To that end, the European Union has established universal conditions that encompass all aspects of land transport during carriage of dangerous goods with Directive 2008/68/EO. The applications of the directive also hold importance for freights that are carried out within most Asian countries. The EU member states are contracting parties in the European Agreements Concerning the International Carriage of Dangerous Goods (ADR and RID) which

define uniform rules for safe international transportation of dangerous goods. However, while said uniform rules guarantee the correct functioning of the common transport market and determine the level of investments that this sector needs, they do not report on transport effectiveness and the economic interests of the participating countries. Therefore, the present article includes an analysis and recommendations regarding the effectiveness of all activities associated with the carriage of dangerous goods by land transport within European-Asian transport corridors, which will lead to economic growth for all transport participants and environmental protection.

Публикация 35/Доклад

Цветкова, С. и А. Цонкова. Място на електронните онлайн борси в управлението на товарния автомобилен транспорт. – В: Научно-практическа конференция „Мобилност за един свързан свят“ (УНСС, 2016 г.). София: ИК – УНСС, 2016, с. 22 – 27, ISBN: 978-954-644-941-2.

В доклада са посочени основните онлайн борси за товари, с които работят българските транспортни фирми. Направено е представяне на всяка една от тях, като са посочени условията, изискванията и критериите за достъп. В доклада е изтъкната ключовата роля на борсата в подпомагането на дейността на транспортните фирми, посредством осигуряване на най-бързия и своевременен контакт между заинтересованите лица – превозвачи и товародатели. Ефективното функциониране на транспортните фирми, предлагащи товарни транспортни услуги, зависи изцяло от рационалното използване на наличния подвижен състав. Борсата допринася за повишаване качеството и конкурентоспособността на транспортните услуги, което е задължително условие за трайното им присъствие на пазара. Докладът представя убедеността на авторите, че онлайн борсите за товари са новата визия за съвременен и модернизирани бизнес модел. За транспортните фирми, работещи в сферата на товарния автомобилен транспорт, електронната борса има безспорен принос.

The present article indicates the main online stock-exchanges for freights that Bulgarian transport companies work with. Each one is presented, and the working conditions, requirements and access criteria are indicated. The article highlights the key role that stock-markets play in aiding the activity of transport companies by providing the fastest and most opportune contact between interested parties, i.e. carriers and consignors. The effective functioning and activity of transport companies that supply freight transport services depend entirely on the rational use of the rolling stock they have at their disposal. The stock-markets contribute to increasing the quality and competitiveness of transport services, which is a mandatory condition for their

permanent presence on the market. The article enforces the authors' firm conviction that the online stock-markets for freights present a new vision for a contemporary and modernized business model. The contributions that electronic stock-markets make to transport companies that work in the field of freight motor transport are undeniable.

Публикация 36/Доклад

Цветкова, С. Роля на иновациите и предприемаческата дейност за съвременното развитие на транспортните предприятия. – В: Научно-практическа конференция „Мобилност за един свързан свят“ (УНСС, 2016 г.). София: ИК – УНСС, с. 149 – 151, ISBN: 978-954-644-941-2.

Целта на изследването е да разкрие връзката и взаимната зависимост между иновативното мислене и предприемаческа дейност и да акцентира върху ключовата им роля за развитието на транспортните предприятия чрез използване на нови знания и уменията в предлаганите транспортни услуги.

Внедряването на научни постижения и нови технологии, както и развитието на иновационния потенциал, са от решаващо значение за успешното развитие на българските транспортни фирми. Безспорно е, че тези български фирми, които не влагат средства в иновации и подобряването на качеството на труда и съблюдаване на екологичните изисквания, не са равностойни партньори на европейските компании. Внедряването на научните постижения, новите технологии и развитието на иновационния потенциал, са от решаващо значение за българските транспортни фирми, а оттам и за увеличаване на заетостта.

The purpose of the study is to present the interdependence between innovative thinking and entrepreneurial activity and indicate their place in the development of transport enterprises, but not when it comes to the branch's capabilities as a whole, but more specifically in terms of implementing new knowledge and skills in the transport services they carry out. The incorporation of scientific achievements, new technology and development of innovative potential are crucial to the successful development of Bulgarian transport companies. It is undeniable that these Bulgarian companies that do not invest resources in innovations, improving the quality of work and observing ecological requirements are not equal partners to European companies. The incorporation of scientific achievements, new technology and the development of innovative potential are crucial to the successful development of Bulgarian transport companies and, by extension, increasing employment.

Публикация 37/Доклад

Цветкова, С. Ключови показатели за бенчмаркинг на градския пътнически транспорт. – В: Научно-практическа конференция „Мобилност за един свързан свят“ (УНСС, 2016 г.). София: ИК – УНСС, с. 312 – 317, ISBN: 978-954-644-941-2.

На първо място в доклада е подчертана необходимостта от прилагането на бенчмаркинга в управлението на градския пътнически транспорт, като е акцентирано върху безспорния му принос за ускоряване на процеса за изграждане на устойчива мобилност. На второ място е аргументирана необходимостта от самооценка и непрекъснат стремеж към усъвършенстване, което ще доведе до реални подобрения във функционирането на пътническия транспорт. На следващо място в доклада е препоръчано в процеса на бенчмаркинг да се включат всички служители, за да се обхванат аспектите на транспортната дейност, като за целта са предложени примерни показатели за по-ефективното му извършване, предвид спецификата на процеса в градския пътнически транспорт. В заключението е обобщено, че фирмите, опериращи в сферата на пътническия транспорт, трябва да се убедят, че възприемането на новите практики ще им помогне да станат по-конкурентоспособни и по-успешни и да възприемат бенчмаркинга като средство за успешно и непрекъснато подобрение чрез прилагане на най-добрите практики. Като пример за това е посочено бързото развитие на столичния метрополитен.

First and foremost, the paper emphasizes the necessity for implementing benchmarking in the management of urban passenger transport, highlighting its undeniable contributions to accelerating the process of building sustainable mobility. Secondly, it proves the necessity for self-evaluation and constant drive towards perfection, which will lead to actual improvements in the functioning of passenger transport. Thirdly, it recommends that all employees be included in the benchmarking process in order to encompass all aspects of the transport activity. To that end, model indicators for its more effective execution have been proposed, given the specificity of the transport process in urban passenger transport. The conclusion summarizes that transport operators working in the field of passenger transport need to be convinced that the adoption of the new practices will help them become more competitive and more successful and accept benchmarking as a means of achieving successful and consistent improvement by identifying the best practices. The rapid development of the capital's subway system has been cited as an example in that regard.

Публикация 38/Доклад

Tzvetkova, S. Tourists – subject of marketing research in air transport. – Collection of Proceedings from an international scientific conference devoted to the 55th anniversary of College of tourism. Varna, Publishing House of Science and Economics – University of Economics Varna, 2018, pp. 275 – 285, ISBN: 978-954-21-0973-0.

Туристите – обект на маркетингови проучвания във въздушния транспорт

Докладът обосновава връзката и взаимната зависимост между двата сектора и идентифицира туристите като приоритетен обект на маркетинговото изследване във въздушния транспорт. В проучването са разгледани теоретичните аспекти, като е направена и обосновка на връзката между туризма и въздушния транспорт. Анализирани са данни, свързани с броя на туристите, посетили нашата страна с въздушен транспорт, според тяхната националност и времеви период от годината. На база на изследването са формулирани някои изводи и са предложени възможности за бъдещи изследвания. В заключение е обобщено, че през последните години в условия на глобализация и конкуренция на пазара, става все по-трудно да се направи точна оценка на критериите и потребностите на потенциалните клиенти на авиокомпаниите.

The purpose of the present article is to substantiate the connection and interdependence between the tourist sector and the transport sector, as well as to identify tourists as a priority subject of marketing research in air transport. To that end, the theoretical aspects of the connection and interdependence between tourism and transport have been examined. The connection between tourism and air transport has been substantiated at a later point in the research. Next, data regarding the number of tourists that have visited our country via air transport according to their nationality and time period of the year have been analyzed. Several inferences have been formulated and possibilities for future studies have been proposed on the basis of the research. The conclusion of the article summarizes that the conditions of globalization and competition on the markets in recent years have made it increasingly difficult to make accurate assessments of the criteria and needs of the potential clients of airlines.

Публикация 39/Доклад

Цветкова, С. Роля на маркетинга за повишаване търсенето на обществен транспорт. – В: Научна конференция „Устойчиво развитие на градския пътнически транспорт на територията на Столична община“. София: ИК – УНСС, 2020, с. 55 – 62, ISBN: 978-619-232-271-7.

През последните години в сферата на общественя транспорт все по-осезаемо се изостря конкуренцията между отделните видове пътнически транспорт. Този факт засилва ролята на маркетинга като инструмент за повишаване на търсенето на транспортната услуга. В началото на доклада са представени концептуално същността и специфичните характеристики на транспортния маркетинг. Анализирани са маркетинговите подходи за въздействие върху потребителското търсене на пътнически транспортни услуги. В доклада са систематизирани методически подходи за оценка на състоянието на пътническия транспортен пазар. В заключение са направени изводи и са предложени съвременни ефективни маркетингови механизми за въздействието върху потребителите на пътническия транспорт, целящи допълнително стимулиране на търсенето на този вид услуги.

The competition between the individual types of passenger transport in the field of public transport has notably become more intense in recent years – a fact that has reinforced the role of marketing as a tool for increasing the demand for transport services. The nature and specific characteristics of transport marketing are presented conceptually at the beginning of the present article. Secondly, the marketing approaches for influencing consumer demand of passenger transport services are analyzed. Thirdly, the methodological approaches for evaluating the situation on the passenger transport market are systematized. Finally, inferences are made and modern effective marketing mechanisms for influencing consumers of passenger transport designed to further stimulate the demand for services provided by public transport are proposed.

Публикация 40/Доклад

Цветкова, С. и П. Гаджев. Ефектът от пандемията COVID-19 върху нискотарифните авиопревозвачи в Европа. – В: Научна конференция „Предизвикателства и перспективи в развитието на железопътния транспорт в България“. Сборник с доклади. София: ИК – УНСС, 2021, с. 25 – 36, ISBN: 978-619-232-450-6.

Пътуването и наличието на маршрути до основните и вторичните летища, предлагани от нискотарифните авиопревозвачи, стимулира интеграционните процеси в Европа до началото на пандемията от COVID-19, която нанесе съкрушителен удар върху тях и каналите им на въздействие, като мобилност на работното място, бизнес пътувания, образование и туризъм. Пътят към възстановяване на авиоиндустрията се очаква да бъде дълъг и доста тежък, изцяло насочен към ново завоюване на потребителското доверие. В началото на доклада са разгледани основните канали за въздействие на нискотарифните въздушни превозвачи върху развитието на европейската интеграция. Направен е анализ на

състоянието на европейския въздушен транспортен пазар преди и след началото на кризата, предизвикана от пандемията от COVID-19. В заключение са формулирани изводи и са очертани насоки за по-бързо преодоляване на негативните ефекти от кризата, предизвикана от пандемията от COVID-19, и по-бързо възстановяване на индустрията.

The integration processes in Europe are stimulated by traveling and the availability of routes to primary and secondary airports provided by low-cost airlines. The COVID-19 pandemic dealt a devastating blow to said airlines and their channels of influence such as workplace mobility, business trips, education and tourism. The road to recovery is expected to be long and quite difficult for the aviation industry – it will be entirely aimed towards regaining consumers’ trust. The primary channels through which low-cost air carriers influence the development of European integration are examined at the beginning of the present article. Secondly, the situation on the European air market before and after the crisis caused by the COVID-19 pandemic has been analyzed. Finally, inferences have been formulated and guidelines for quickly overcoming the negative effects of the crisis caused by the COVID-19 pandemic and expediting the recovery of the industry have been outlined.

Публикация 41/Доклад

Tzvetkova, S. Guidelines for improving the environmental friendliness and safety of railway transport freights of dangerous cargo within the Republic of Bulgaria. – Proceedings of CBU in Economics and Business, 2020, 1, p. 141 – 146, (<https://doi.org/10.12955/peb.v1.31>).

Насоки за подобряване екологичността и безопасността при превоза на опасни товари с железопътен транспорт на територията на Република България

Целта на доклада е да се обоснове необходимостта от подобряване на екологията и безопасността при превоза на опасни товари с железопътен транспорт на територията на Република България като се посочат конкретни мерки. На първо място е анализирана нормативната уредба, регламентираща превоза на опасни товари с железопътен транспорт. Направени са анализи: на състоянието на железопътната инфраструктура в нашата страна; на възрастовата структура на подвижния състав в железопътния товарен транспорт; на възрастовата структура на персонала на най-големия превозвач на опасни товари на територията на нашата страна „БДЖ – Товарни превози“ ЕООД. На следващо място са посочени произшествията и инцидентите, възникнали по време на функционирането на железопътния товарен транспорт, след което е направен и анализ на причините за тяхното възникване. Накрая в доклада, като резултат от изследването,

са формулирани съответни изводи, свързани с необходимостта от повишаване на безопасността и сигурността при превозите на опасни товари с железопътен транспорт и намаляване на възможностите за възникване на нови аварии и инциденти, които от своя страна оказват крайно негативно въздействие върху околната среда и здравето на хората. Във връзка с това в доклада са предложени мерки от технически, технологичен и организационен характер, целящи подобряване на екологосъобразността и безопасността по време на превоза. В заключението са обобщени основните цели и предизвикателства за устойчивото развитие на товарния железопътен транспорт в страната.

The purpose of the article is to prove the necessity for improving the ecology and safety of railway transport freights of dangerous goods within the Republic of Bulgaria and indicate specific measures for achieving them. The topicality of the research is supported by the probability for repeated occurrences of all these ecological disasters, which have irreparable consequences on people and the environment, hence why urgent measures must be taken. In order to achieve the goals in the article, first and foremost, the regulations for railway transport freights of dangerous goods have been analyzed. This is followed by analyses of: the state of Bulgaria's railway infrastructure; the age structure of the rolling stock in railway freight transport; the age structure of the personnel of BSR "Cargo Freights" Ltd., which is the largest carrier of dangerous goods within our country. Next, the accidents and incidents that have occurred during the functioning of railway freight transport have been indicated after an analysis of the reasons for their occurrence. Finally, as a result of the research, the respective inferences regarding the necessity for increasing safety and security during railway transport freights of dangerous goods.